

Vulkánok Völgye Egyesület

Vulkánok Völgye Egyesület LEADER Helyi Akciócsoport Helyi Fejlesztési Stratégiája 2023-2027
Készítették: Munkaszervezet, Tervezői csoport, külső szakértők
Elfogadás dátuma: 2024.02.05 (közgyűlés 2/2024(11.05))

Tartalom

Rövidítések jegyzéke	3
Bevezetés	4
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata	5
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése	9
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása	10
4. Horizontális célok	13
4.1 Esélyegyenlőség	13
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem	14
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	14
6. Külső koherenciák azonosítása	16
7. Helyzetfeltárás	19
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása	19
7.2 SWOT analízis	26
8. A stratégia beavatkozási logikája	27
8.1 A stratégia jövőképe	28
8.2 A stratégia célhierarchiája	28
9. Cselekvési terv	28
9.1 Az intézkedések leírása	28
9.2 Együttműködések	34
Szeretnénk a korábbi együttműködések során létrejött hagyományokat fenntartani és további együttműködések kialakítani	34
9.3 Kommunikációs terv	34
9.4 Egyéb, a HACCS által megvalósított projektek	35
10. Monitoring és Indikátorok	36
10.1 Monitoring	37
10.2 Az indikátorok megadása	38
11. Indikatív pénzügyi terv	41
Mellékletek	42

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

Bevezetés

A 29 Balaton-felvidéki települést (Tapolca járás) magában foglaló Vulkánok Völgye Egyesület 2023 első félévben készíti el az új HFS-ét.

A stratégia szervesen támaszkodik az elmúlt fejlesztési ciklus tapasztalataira, az egyéb fejlesztési programokra (megyei TOP, balatoni fejlesztési program, egyéb operatív programok) és ezek meghatározott célkitűzéseire.

E fejlesztési dokumentum értékelte a Helyi Akciócsoport (HACS) településeinek elmúlt években tapasztalható környezeti, gazdasági, társadalmi folyamatait és egy szerteágazó helyzetelemzésben mutatta be a legfontosabb erősségeket és problémákat. Térségi szinten a legfontosabb erősségek közé tartozik rendkívül értékes táji-természeti környezet és gazdag kulturális örökség, balatoni települések betelepülést vonzó képessége, a viszonylag alacsony munkanélküliség, a növekvő idegenforgalmi kereslet, valamint a borászati és helyi termelői ágazat kiemelkedő jelentősége. A HACS legfontosabb problémáit pedig a drasztikus mértékű népességfogyás, a helyi munkahelyek hiánya, a vállalkozói szektor kiemelkedő tőkeszegénysége, a települések közötti éles észak-déli különbségek, a kistermelői feldolgozószektor gyengeségei, valamint az idegenforgalom erős korlátozottsága jelentik.

A meglévő adottságokból kiindulva, valamint egy pozitív és egy negatív előjelű lehetséges forgatókönyvet feltételezve a HACS számára a fejlesztési szükségletek elsősorban három területen határozhatóak meg: a kistelepülések élhetőségének és vonzóképességének javítása (az észak-déli különbségek csökkentésével), a helyi gazdaság fejlesztése a vállalkozói és termelői szektor támogatásával, valamint az idegenforgalom kiterjesztése a meglévő adottságok fokozottabb felhasználásával. Mindezekhez a LEADER források volumenük okán, elsősorban kiegészítő fejlesztésekkel tudnak hozzájárulni.

Vulkánok Völgye HACS a 2023-2027 Programozási időszakban tervezi tovább vinni a 2011-ben elindított Leader Zenei Udvar Programot, mely kulturális program a komolyzene vidéki térségekben való népszerűsítését tűzte ki céljául.

A Vulkánok Völgye HACS szervezeti formáját a Vulkánok Völgye Egyesület jelenti. A szervezet vezetését az Elnökség látja el, amelyben az önkormányzati, vállalkozói és civil szféra egyaránt képviseltetik magukat. A fejlesztések és projektek lebonyolításában az operatív feladatok Tapolca székhellyel a Munkaszervezet látja el, amelynek az 2007-2013-as és a 2014-2020 ciklusban megszerzett tapasztalatai, humán és technikai állománya alkalmassá teszik a következő évek hatékony forráskihelyezésének lebonyolítására.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A Helyi Fejlesztési Stratégia (a továbbiakban: HFS) olyan átfogó és specifikus célokat helyez előtérbe, amely az illetékeségi területre jellemző erősségek által nyújtott lehetőségekre támaszkodik, továbbá a már kialakult együttműködésekre és humán erőforrás szakértelmét figyelembe véve igyekszik a feltárt hiányosságok és gyengeségek megoldására, fejlesztésére.

A LEADER program legfontosabb alapelveiből kiindulva a kisebb volumenű fejlesztéseket, beruházásokat részesíti előnyben, támogatja, ezáltal várhatóan jelentős foglalkoztatási hatást nem eredményez, azonban a munkahelyek stabilitását mindenképp erősíti.

A Helyi Fejlesztési Stratégia támogatja az illetékeségi területen működő vállalkozások infrastrukturális fejlesztéseit, technológiai korszerűsítéseit, építési beruházásait, mely fejlesztések által javul a támogatott üzleti szféra versenyképessége, javul a termelékenységük, piacra jutásuk nagyobb hatékonysággal valósul meg, ismertségük, s ezzel együtt elismertségük sziklaszilárdá válik.

Intézkedések kidolgozásánál kiemelt figyelem övezte a hálózatosodás, együttműködés elvének teljesülését, így a szférák partnerségre ösztönzése számos esetben tükröződik.

A természeti és környezeti értékek megőrzése, hagyományos gazdálkodási módok bemutatása, tudástranszfer előtérbe kerül.

A HSF egyértelműen szolgálja a gazdaság fejlődését, eredményességének elősegítését, támogatja a minőségibb élettér kialakítását, a társadalmi együttműködést, összetartozást.

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACS részére.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

- 1) **Területalapú megközelítés:** a LEADER HACS által lefedett terület egy homogén, összefüggő vidéki egység, ami nem minden esetben felel meg a közigazgatási határoknak. A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, hagyományok, szokások, történelem vagy akár földrajzi helyzetük köti össze. Ez a megközelítés működőképes, a valós igények jobban körülhatárolható és pontosabb fellépéseket tesz lehetővé.

Egyesületünk a Közép-Dunántúli régióban, Veszprém megye délnyugati részén helyezkedik el. A HACS 29 települést foglal magába, melyek a Tapolcai járáshoz tartoznak. A területalapú megközelítésnél fontos, hogy az ott élők közös otthonuknak érezzék az adott térséget, és emiatt közös kezdeményezéseket mozgassanak meg és saját erőforrásaikat adják a közösség és mindannyiuk érdekében.

- 2) **Alulról építkező megközelítés:** egyes fejlesztések, programok megvalósulása eredményesebb és hatékonyabb, ha a helyi viszonyokat, erőforrásokat ismerő helyi lakosok, szervezetek fogalmazzák meg az elérni kívánt célokat, fejlesztési igényeket. A HFS megfogalmazása során a LEADER HACS-ok ösztönzik a helyieket, hogy vegyenek részt a közös munkában, gondolkodjanak közösen térségük jövőjének fejlesztésében. A „bottom-up”, vagyis alulról építkező típusú koncepcióknál kiemelt jelentőségű a helyi közösségfejlesztés, az együttműködés, a mindenki számára kezdeményező stratégia kidolgozása és annak végrehajtása.

Helyi Akciócsoportunk tagjai- önkormányzatok, vállalkozók, civil szervezetek képviselői -2008 júniusában alakították meg a Zalai Dombháztól a Vulkánok Völgyéig Vidékfejlesztési Egyesületet. A 2014-es időszakban a megyékhez való illeszkedés elvárás miatt Zalai települések kiváltak az Egyesületünkből, így a nevünk Vulkánok Völgye Egyesületre változott. Tagjaink az elmúlt évek során aktív szereplői voltak mindennapjainknak, így elmondhatjuk, hogy a 29 települést magába foglaló sajátos helyzetű térségünkben élők ténylegesen szerepet kívánnak vállalni a jelenlegi és későbbi fejlesztésekben, a jövő alakításában. Számunkra fontos az alulról jövő kezdeményezések felkutatása, majd a későbbiek során azok megvalósítása, lehetőség szerint közösen, együttműködésben. Mivel a helyi szereplők a térség lakóiból, legyen az vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet tevődnek össze, ezért jelentősen kiveszik részüket a saját életüket is meghatározó fejlesztési folyamatokba.

- 3) **Innovativitás:** a sajátos, alulról jövő szükségletek feltárásának kiemelt szerepe van az újítások tekintetében. A LEADER program innovatív jellege a helyi erőforrásokra támaszkodik, valamennyi területen jelennek meg egyedi, új ötletek helyi szinten.

Azonban felismerjük, hogy további erőfeszítésekre van szükség az innováció terén. Ezért fokozni fogjuk az erőforrásokat és támogatást nyújtunk az innovációs projekteknek, valamint fejlesztjük az innovációs kultúrát és infrastruktúrát a településeken.

Az innováció nemcsak az üzleti vagy gazdasági szférában játszik fontos szerepet, hanem a társadalmi és közösségi területeken is. Ezért támogatni fogjuk azokat a projekteket, amelyek az innováció révén javítják az emberek életminőségét, elősegítik a fenntarthatóságot és hozzájárulnak a közösségi fejlődéshez.

Az innovációval kapcsolatos elkötelezettségünk az összes szereplőt, a vállalatokat, az oktatási intézményeket, a kutatóintézeteket, a civil szervezeteket és az állami szerveket is magában foglalja. Kihasználjuk a partnerségek és együttműködések lehetőségét, hogy erősítsük az innovációs hálózatokat és elősegítsük az információáramlást és tudásmegosztást.

Fontosnak tartjuk, hogy az innovációhoz kapcsolódó pályázatok átláthatóak, elérhetőek és könnyen érthetőek legyenek mindazok számára, akik érdeklődnek irántuk. Ezért folyamatosan javítani fogjuk a pályázati folyamatokat és támogatási rendszereket, valamint biztosítani fogjuk a minőségi projektmenedzsmentet és monitoringot.

Az innováció kulcsfontosságú a gazdasági fejlődés és versenyképesség szempontjából, valamint lehetőségeket kínál a társadalmi és környezeti kihívások megoldására is. Ezért kell mindannyiunknak elkötelezettséget vállalnunk az innováció mellett, és mindennapjainkban ösztönöznünk kell az újító szemléletet és tevékenységeket.

- 4) **Integrált megközelítés:** a LEADER program egyik legfontosabb alapja nem egy ágazat fejlesztési programja, hanem a vidéki térségek fejlesztésére irányuló tevékenységek és ágazatok közötti kapcsolat. A közösen megfogalmazott stratégiákban az

intézkedések bármilyen szinten történő, multiszektorális megközelítése, összekapcsolása pozitív hatásokat indukál, hozzájárul a program sikerességéhez.

A szférák közötti együttműködés nagyon fontos, hiszen a vidéki térségek fejlesztése nem lehet csak egyetlen ágazat vagy szektor feladata. A vidéki térségek fejlődését és fejlesztését számos terület érinti, mint például az agrárium, az idegenforgalom, az infrastruktúra vagy az oktatás.

Ezek az ágazatok egymással szorosan összefonódnak, és csak akkor lehet megfelelő eredményeket elérni, ha a szereplők együttműködnek. Fontos, hogy a település vezetése, a vállalatok, a civil szervezetek és az állami szereplők együtt dolgozzanak a közös célok eléréséért.

A szférák közötti együttműködésnek több előnye is van. Először is, az együttműködő felek képesek erőforrásaikat és szaktudásukat összekapcsolni, így hatékonyabban tudnak közös projekteket végrehajtani. Ezen túlmenően, a különböző szektorok képviselői más-más perspektívával rendelkeznek, így a kooperáció révén új megoldásokra és innovációra nyílik lehetőség.

A közös együttműködések elősegítik a helyi közösségek fejlődését is. Az együttműködő felek által megvalósított projektek javíthatják a helyi gazdaságot, munkahelyeket teremthetnek, és növelhetik a település vonzerejét a befektetők és turisták számára. Emellett, az együttműködés erősítheti a település identitását és összetartását, hiszen közös célok és érdekek mentén dolgozva erősödhet a helyi közösség.

Ahhoz, hogy a szférák közötti együttműködés sikeres legyen, fontos az átláthatóság, a jó kommunikáció és a bizalom. Az együttműködő feleknek meg kell érteniük egymás céljait és szükségleteit, és közösen kell kidolgozniuk a stratégiákat és terveket.

Összességében a vidéki térségek fejlesztése és az ágazatok közötti kapcsolat szorossá tétele csak a szférák közötti együttműködés által valósítható meg. Az egymást kiegészítő erőforrások és perspektívák összekapcsolása lehetővé teszi a hatékony és fenntartható vidéki fejlődést, és hozzájárul a vidéki közösségek jólétéhez.

- 5) **Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek:** a LEADER programban a decentralizáltság többek között a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában mutatkozik meg. Ez a sajátosság a helyi igényekre reflektál. Az elv alapja, hogy a térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább, így ők a legkompetensebbek a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában.

Fontosnak tartjuk a helyi gazdaság erősítését és a vállalkozói környezet fejlesztését. Az üzleti élet képviselői tapasztalataikkal és szakértelmükkel segíthetnek abban, hogy a helyi vállalkozások versenyképesebbé váljanak, új munkahelyek jöjjenek létre és növekedjen a gazdaság.

Ugyanakkor fontosnak tartjuk a civil társadalom bevonását is, hiszen ők általában a helyi közösségek igényeit és szükségleteit képviselik. Ők segíthetnek abban, hogy a vidékfejlesztési projektek a közösség valós problémáira fókuszáljanak és hosszú távú pozitív hatást gyakoroljanak.

Az arányos reprezentáció segít biztosítani, hogy az üzleti élet és a civil társadalom hangja is meghallatszódjon a döntéshozatali folyamatokban. Minden döntésnél figyelembe vesszük az érdekeiket és az igényeiket, és törekszünk egyensúlyt teremteni a különböző szektorok között.

Az előző évek tapasztalatai alapján megállapítottuk, hogy a vállalkozásfejlesztésre több forrást kell fordítani. A mikrovállalkozások jelentősége egyre nő, és fontos, hogy megfelelő támogatást kapjanak a fejlődésükhöz. Ezért a jövőben több pályázati lehetőséget és forrást biztosítunk számukra, hogy versenyképesebbé váljanak és tovább növekedhessenek.

Az egyesületünk küldöttgyűlése továbbra is részt vesz a forráskeretek meghatározásában, és fontosnak tartjuk véleményünket és javaslatunkat. Minden résztvevőnek ugyanannyi szavazati joga van, függetlenül attól, hogy melyik szektort képviseli. Ez biztosítja a demokratikus döntéshozatalt és a különböző érdekek figyelembevételét.

Összességében, céljaink között szerepel a helyi gazdaságfejlesztés támogatása és a vállalkozások versenyképességének növelése, miközben figyelembe vesszük a civil társadalom igényeit és érdekeit. A különböző szférákból érkező tagok bevonásával biztosítjuk a diverzitást és az összehangolt fejlesztéseket.

- 6) **Hálózatépítés, együttműködés:** A LEADER csoportok nagy előnye, hogy sokszínű tapasztalatokkal rendelkeznek a vidékfejlesztés területén, és a hálózatépítés lehetővé teszi, hogy ezeket a tapasztalatokat megosszák más csoportokkal és szervezetekkel. Ez nemcsak az új ötleteket és megoldásokat terjeszti, hanem elősegíti a jó gyakorlatok terjedését is. A hálózatépítés révén a LEADER csoportok egymással is kapcsolatban maradhatnak, és közösen dolgozhatnak fejlesztési célok elérésén. Ez elősegíti a tudásmegosztást és a közös erőforrások mobilizálását. Emellett a hálózatépítés lehetőséget teremt más, vidékfejlesztéshez kapcsolódó hálózatokkal, például nemzetközi LEADER hálózatokkal vagy más vidékfejlesztési szervezetekkel való együttműködésre is.

A hálózatépítés különösen fontos a szigeteltebb vidéki térségek számára, mivel segíthet az integrációban és fejlesztésben. A tapasztalatok és jó gyakorlatok megosztása segít az innovációban és a hatékony megoldások megtalálásában. A hálózatok révén a HACS-ok erősödhetnek és eredményesebben tudnak dolgozni a vidéki térségek fejlesztéséért.

Hálózatépítésre, együttműködésre nagyon jó példa az egyesületünk által létrehozott Leader Zenei Udvar, melyet átvett és alkalmazott a területén három Leader HACS is.

- 7) **Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása:** a háromoldalú partnerségek központi szerepet töltenek be a LEADER programban. A HACS-ok által koordinált stratégiák megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását, mélyítését.

Partnerségeink kiemelt fontossággal bírnak, hiszen hiszünk abban, hogy csak közös erővel lehetünk sikeresek és érhetünk el tartós eredményeket. A partnerségek általában szoros együttműködést jelentenek más civil szervezetekkel, vállalkozókkal és az önkormányzatokkal.

Az önkormányzati támogatás rendkívül fontos számunkra, hiszen lehetőséget ad arra, hogy saját településünkön belül is hatékonyan működjünk és megvalósíthassuk a közösség számára fontos projekteket. Az önkormányzati támogatások általában anyagi jellegűek, amelyek segítséget nyújtanak az önerő biztosításában. Emellett az önkormányzat közös programok szervezésével is támogatást nyújthat, amelynek célja a településen élő emberek aktivitásának ösztönzése, valamint a civil szervezetek és a vállalkozók bevonása az önkormányzati feladatokba.

Fórumaink szintén fontos szerepet játszanak a partnerségek kialakításában. Itt találkozhatnak a pályázók egymással, és megismerhetik egymás munkáját és tevékenységét. Ez lehetőséget ad arra, hogy ad hoc partnerségek jölessenek létre, és közös együttműködések alakíthassanak ki. A fórumainkon résztvevők széles körének köszönhetően sokféle civil szervezet és vállalkozó vesz részt, ami még több lehetőséget teremt az együttműködésekre.

Összességében elmondható, hogy partnerségeink kiemelt szerepet játszanak az egyesületünk munkájában. A partnerségek alapja a kölcsönös támogatás, az információcsere és a közös célkitűzések megvalósítása. Ezek a partnerségek lehetőséget adnak arra, hogy eredményesebben pályázzunk és hatékonyabban végezzük a tevékenységeinket.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízünpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A Vulkánok Völgye Vidékfejlesztési Egyesület munkaszervezete 2023. januárjában kezdte meg a Helyi Fejlesztési Stratégia előkészületeit, projektötletek gyűjtését.

Tervezési események összegzése:

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
Fórumok	Tapolca, Nyárfa u. 3	2022.11.15.	KAP Stratégiai Terv. HFS előkészítés ismertetése	9 fő
	Tapolca, Nyárfa u. 3	2022.12.13	2014-2020 HFS megvalósulás, Térségi változások feltárása	6 fő
	Tapolca, Nyárfa u. 3	2023.05.31	Helyzet feltárás és a SWOT analízis megvitatása	12 fő
	Tapolca, Nyárfa u. 3	2023.09.28	Cselekvési terv, intézkedések megvitatása	13 fő
	Tapolca, Nyárfa u. 3	2023.10.10	A négy intézkedés részletes ismertetése	12 fő
	Tapolca, Nyárfa u. 3	2023.10.13.	A közgyűlés által elfogadásra került HFS tervezet ismertetése	12 fő

Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Tapolca, Nyárfa u. 3	2023.01.11.	Kezdő HFS tervezési munkacsoport ülés	7 fő
	Tapolca, Nyárfa u. 3	2023.02.08.	Munkacsoport ülés, Helyzetfeltárás, elemzés	6 fő
	Kecskemét, Ipoly u.1/a	2023.05.04.	IH-val személyes konzultáció az előzetes HFS-tervezetről	4 fő
	Tapolca, Nyárfa u. 3	2023.05.31.	Kezdő kibővített HFS tervezési munkacsoport ülés	9 fő
	Tapolca, Nyárfa u. 3	2023.06.28.	kibővített HFS tervezési munkacsoport ülés,SWOT tervezés	9 fő
	Tapolca, Nyárfa u. 3	2023.09.28	Tervezési munkacsoport ülés, projekt ötletek értékelése cselekvési terv megvitatása	9 fő
	Tapolca, Nyárfa u. 3	2023.10.03	Tervezési munkacsoport ülés, projekt ötletek bedolgozása, cselekvési terv, intézkedések összeállítása	9 fő
	Tapolca, Nyárfa u. 3	2023.10.06.	Tervezési munkacsoport ülés, intézkedések véglegesítése	9 fő

	Tapolca, Nyárfa u. 3	2023.10.10.	Tervezési munkacsoport ülés, A végleges HFS tervezet elfogadása	8 fő
	Tapolca, Nyárfa u. 3.	2023.10.13.	Vulkánok Völgye Közgyűlés. végleges HFS tervezet elfogadása. IH-hoz beküldése	13 fő

Tervezési események főbb tapasztalatai, igényei szektoronként:

A Vulkánok Völgye Egyesület a HFS tervezése során a lehető legteljesebb **nyitottságra és partnerségre** törekszik. A tervezett és a későbbiekben megvalósuló rendezvények egy része, a **tervezési fórumok teljes mértékben nyitottak**, ahová egyrészt a térségi szereplők (vállalkozások, civilek, intézmények, stb.) meghívást kapnak, ugyanakkor ezen események általánosan is meghirdetésre kerülnek a HACS honlapján, így bárki számára adott a véleménynyilvánítás lehetősége.

A **térség érintett szereplői több csatornán is becsatlakozhatnak a tervezés folyamatába**. A projektötlet-gyűjtés nyilvánosan meghirdetésre került, valamint a HACS meglévő és potenciális partnereinek közvetlenül is eljuttatta a projekt ötlet felhívását. A személyes javaslattevés nem csak a meghirdetett eseményeken, hanem a HACS munkaszervezetének munkatársaival ügyfélfogadási időben is folyamatosan lehetséges.

A HFS elkészítése során a **közösség megszólítása** a helyzetelemzés első verziójának elkészítését követően történt meg. Az eseményeken ekkor volt lehetősége a különböző érintetteknek a térség állapotáról véleményt nyilvánítani, valamint a **SWOT elemzés** állításait kialakítani. Ezt követően a partnerek javaslataikkal, észrevételeikkel először a **fejlesztési szükségletek, irányok**, majd a későbbiekben a **jövőkép** valamint az erre adandó válaszként a tervezett **intézkedések** tartalmát is befolyásolhatták, így kialakítva a **helyi stratégia tartalmát**.

A tervezés munkája **több partnerségi esemény** révén áll össze. A **tervezést koordináló csoport** rendszeresen ülésezik az éppen aktuális tematika megtárgyalása mellett. A csoport munkájában az egyesület elnöksége, munkaszervezete, valamint külső szakértők vesznek részt. A csoportban **több ágazat is képviselteti magát**: települések, civilek, vállalkozások. A HACS települései közvetlenül is bekapcsolódhatnak a HFS kialakításába, polgármestereken, önkormányzati képviselőkön, civil szervezeteken keresztül lehetősége van a településnek közvetlenül vagy közvetetten a véleményformálásra. A legszélesebb érintett kör elérését a **tervezéshez kapcsolódó fórumok** biztosítják, ahol szintén biztosított az ágazatköziség elve, mivel társadalmi szervezetek, civilek, intézmények, vállalkozások, helyi döntéshozók részvételi lehetősége biztosított egyaránt meghívást kapnak rá, a nyilvános meghirdetés révén minden érintett bekapcsolódhat a közös munkába.

A **közvetett javaslattevés** a tervezéshez kapcsolódó projekt-ötletgyűjtés. A lehetőség a HACS honlapján is meghirdetésre került, valamint a térség meghatározó vállalkozásainak, intézményeinek, településeknek, köztisztviselőknek, helyi döntéshozóknak egyaránt kiküldetésre került. Az e fórumokon érkező javaslatok folyamatos feldolgozás révén formálják a HFS végső kialakítását, valamint minden érdemi javaslat lehetőség szerint beépítésre került.

A **tervezés konkrét feladataiban több szereplő is részt vesz**. A koordináló feladatokat a HACS **munkaszervezete** végzi, akik elkészítik a szükséges dokumentumokat, beépítik a különböző véleményeket, kialakítják a HFS végső formáját. A **tervezést koordináló munkacsoportban** alakítja ki a stratégia főbb fejlesztési irányait, valamint vitafórumot biztosít a különböző elképzelések összegzéséhez. A munkacsoport munkájában a térség vállalkozóit, településeit és civil szervezeteit is tagok képviselik, akik egy-egy ágazat problémáit és lehetőségeit is érdemben ismerik, tapasztalataikkal reálisan tudják formálni a HFS kialakítását. A tervezés folyamatát **alvállalkozóként külső szakértő segíti**, aki a részt vesz a HACS helyzetértékelésének kialakításában, valamint a vidékfejlesztési tapasztalataival a konkrét fejlesztési irányok kidolgozásában. E rendszerben csatornázhatók bele a **nyilvános rendezvényeken, valamint az egyéb fórumokon érkező információk**, amelyek széles körben tükrözik a különböző célcsoportok álláspontjait és elképzeléseit.

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosságszáma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosságszám).

A Vulkánok Völgye HACS-ot 29 település alkotja; 28 községi rangú, és 1 városi rangú helység. Az akcióterület **népessége az elérhető 2023-as adatok szerint mindösszesen 18090 fő.** (1. melléklet) A legnépesebb település Badacsonytomaj város 2186 fővel, míg a legkisebb népességű település a mindössze 62 főt számláló Kékkút. A HACS területét alkotó települések **átlagos népessége nem éri el a 650 főt.** Mivel a terület népessége meghaladja a 10 ezer főt és nem éri el a 150 ezer főt, és nem található 10 ezer főt meghaladó lakosságú település, így a HACS **lakosság tekintetében megfelel a vonatkozó uniós jogszabályoknak.**

A Vulkánok Völgye HACS egészében **Tapolca város vonzáskörzetében** található. Bár e kisváros az adminisztratív előírások miatt nem lehet része az akciócsoporthoz, de természetes térszervező szerepe miatt szükséges az együttműködések lehetséges szerepének lefektetése. A közszolgáltatások, oktatási és gazdasági szerepe miatt a térség bármilyen jellegű fejlesztése elválaszthatatlan a város betöltött pozícióinak szem előtt tartásától. A tervezés során e szempontokat is mérlegelni szükséges. A járásszékhely **Tapolca természetes vonzáskörzet szerepét** igazolja, hogy a közúton a HACS legtávolabb fekvő településéről is kevesebb, mint 20 perc alatt megközelíthető.

A HACS területén kizárólag kistelepülések találhatók (míg a városi rangú Badacsonytomaj lakossága sem haladja meg egy nagyobb falu népességét), amelyeket **alapvetően két természetföldrajzi tényező köt össze.** Az egykori vulkanikus működés nyomait viselő Tanúhegyek sok évszázadon keresztül meghatározták az itt élők megélhetési lehetőségeit. A meredek dombhátak és klimatikus viszonyok elsősorban a szőlőművelés és borkészítés gyakorlatának kedveztek (máig hatóan), amely szinte kivétel nélkül minden település életét egykor meghatározta. A táji elemek közül hasonlóan fontos térszervező erőt jelent a Balaton is, amelynek hatása a térség egészét nézve elsősorban az elmúlt egy évszázadban jelentkezett igazán az idegenforgalom megerősödésével párhuzamosan. A vonzó természeti környezetnek köszönhetően az 1980-as évektől a Nyugat-balatoni, Balaton-felvidéki kistelepülések élete sok tekintetben megváltozott, az elvándorló korábbi népesség helyére nyugalmat és pihenést kereső értelmiségi rétegek költöztek, amely nyomán egy viszonylag heterogén adottságú társadalom alakult ki a térségben.

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.

Vidékfejlesztési Egyesületünk a kezdetektől fogva sikeres térségi együttműködésekkel valósított meg annak érdekében, hogy térségünkben új szolgáltatások kerüljenek kialakításra, valamint a jó gyakorlatainkat átadjuk más térségeknek. Az infrastruktúra, az információ és a marketing területeken történő fejlesztések növelték a térség turisztikai vonzerejét és fogadóképességét. Javarást a 2014-2020-as ciklusban kerültek megvalósításra az előző időszakban beadott projektek.

Megvalósult Projektjeink:

Leader Zenei Udvar. (Kérelem benyújtó projekt koordinátorként)

Komolyzene elterjesztése a vidéki térségekben. A 2011-ben elindított Leader Zenei Udvar program kiterjesztése más HACS-ok területére is. Az együttműködés keretében kapcsolatot, hálózatot építettünk ki a következő partnereinkkel: Alsőörsi, Badacsonytördemici alapítványok, Hévíz önkormányzat, Völgy Vidék Vidékfejlesztési Egyesület, Hangistálló Kulturális Kft. Nagyegyháza.

Együttműködési megállapodás megkötésére került sor két, zeneművészeti egyetemmel: Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, Széchenyi István Egyetem, Győr. HACS, mint koordinátor projekt koordinációs, kapcsolatépítési tapasztalataival segítette a hálózat létrehozását és a nyitórendezvény szakmai kidolgozását. A pályázati kiírás keretében a HACS-on kívüli ügyfeleknek 1-1 hangszer beszerzésére volt lehetőségük, mellyel adottá váltak különböző komolyzenei programok, koncertek tartására. Nagyszabású nyitó koncert megrendezésére került sor Alsőörsön.

Főszponzor Turisztikai Kiállítás (Projekt résztvevőként)

A projekt keretében Tapolcán, a Köztársaság téren és Tihanyban a Visszhangdombon, két helyszínen került megtartásra a Főszalon című turisztikai rendezvény. Színes programok, gasztronómiai különlegességek és nem utolsósorban a turisztikához kapcsolódó szolgáltatások, lehetőségek bemutatója várta az érdeklődőket a kiállításokon. A rendezvények elsődleges célja a vidék értékeinek, szálláshelyeinek, éttermeinek, turisztikai attrakcióinak bemutatása, népszerűsítése volt. Helyi termékek bemutatása és vására is a programban szerepelt.

Innovatív akadálymentes vízibejáró (Projekt résztvevőként)

A fejlesztés célja, hogy a turizmus keretében a mozgássérültek vízbejutása a balatoni strandokon akadálymentes vízi bejárók létesítésével megvalósulhasson.

Kutatás-fejlesztésének eredményeként mozgáskorlátozott személy átül a saját székéből egy biztonságos, egyedien kialakított székbe, beindítja a szerkezetet, ami lassan leengedi a kívánt vízmélységig.

E pályázat keretében többek között a következő balatoni településeken került átadásra akadálymentes vízi bejáró: Ábrahámhegy, Badacsonytomaj, Balatonfűzfő, Balatongyörök, Balatonudvari, Gyenesdiás, Kővágóörs, Révfülöp és Zánka.

Káli könyv (Projekt résztvevőként)

A projekt célja Magyarország egyik különleges régióját bemutató, népszerűsítő, különleges minőségű és megjelenésű könyv és a hozzá kapcsolódó honlap elkészítése és eljuttatása a turizmussal, és ország marketinggel foglalkozó szervezetek számára, és ezáltal a térség idegenforgalmának fejlesztése.

A 2014-2020-as programozási időszakban önálló projektet nem adtunk be a Térségek Közti Együttműködés felhívásra. Együttműködő partnerként részt vettünk a Völgy Vidék Vidékfejlesztő Egyesület „Leader Zenei Udvar” című projektjében. Beszerzésre került a résztvevő partnereknél egy-egy minőségi mechanikus zongora, valamint a két helyszínen nyitó koncert tartására került sor.

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
Leader Zenei Udvar hálózat kiterjesztése a Völgy Vidék Vidékfejlesztési Közösség Egyesület és a Velence-tó Térségfejlesztő Egyesület térségében.	Völgy Vidék Vidékfejlesztési Közösség Közhasznú Egyesület, koordinátor	20 MFt	Megvalósult
	Velence-tó Térségfejlesztő Egyesület		Megvalósult
	Martonvásár Város Önkormányzata Martonvásár Budai út 13.		Megvalósult
	Velence -Tavi Kistérségi Alapítvány Kápolnásnyék, Deák Ferenc u. 10		Megvalósult
	Vulkánok Völgye Egyesület		Megvalósult

Nyertes pályázattal „Műfajok Találkozása a Káli Térségben Koncertsorozat a Jazz, Gospel és a Komolyzene Jegyében” 3 részes koncert sorozattal részt veszünk a Veszprém Balaton Európa Kulturális Fővárosa (EKF) programjában. Vulkánok Völgye Egyesület az EKF-es pályázat benyújtója, a programok, koncertek megvalósítója. Program helyszínek: Ábrahámhegy, Káptalantóti, Balatonhenye.

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

Az egyesületünk székhelye, munkaszervezetünk irodája Tapolcán, a Nyárfa utcai Irodaházban található a Tapolcai járásban. Az épület a Tapolca Kistérségi Társulás tulajdonában van, tőlük béreljük immáron 12 éve az irodát.

Az iroda a hét minden munkanapján tart ügyfélfogadást, azonban ajánlott az időpont egyeztetés a nyugodtabb munkavégzés miatt.

Előzetes időpont egyeztetés esetén ügyfeleinknél helyszíni konzultációra, megbeszélésre is van lehetőség.

Az iroda 1 fő teljes munkaidős alkalmazottal, és 1 fő 6 órás foglalkoztatású alkalmazottal működik.

Munkaszervezeti iroda: 8300 Tapolca, Nyárfa u. 3.

Honlapunk címe: www.vulkanokvolgye.hu

Központi e-mail: leaderegyesulet@gmail.com

Leader Zenei udvar honlap: www.leaderzeneiudvar.hu

A munkaszervezeti iroda telefonszáma: 06-87-471-126

Munkaszervezet vezető: Csiza Elemér, csizae@gmail.com

mobil telefon: +36-30-719-7188

A munkaszervezet vezető mobil telefonos elérhetősége ügyfelek számára, hétfő-péntek 8,00- 17,00.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

A saját pályáztatási rendszerében, mindennapi tevékenységében is törekszünk arra, hogy minden potenciális pályázó egyenlő esélyekkel indulhasson a források megszerzéséért, ebben bármilyen ok miatt ne érhesse hátrány.

A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezése során fontos szempont volt az esélyegyenlőséggel érintett csoportokra való figyelem. A stratégia megvalósítása során nem történik külön kiemelés egyik hátrányos csoport számára sem, azonban közvetve hozzájárul és támogatja, hogy minden támogatásra jogosult egyenlő eséllyel részt vehessen a projektekben.

A stratégia támogatja a helyi és térségi gazdaságfejlesztést, amely a foglalkoztatás erősítéséhez járul hozzá. Ennek eredményeként a térség lakosságának megélhetése javul, ami segíti a szegénység leküzdését és a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi felzárkóztatását.

A tervezési folyamat során a helyi önkormányzatok bevonásával igyekeztünk biztosítani a hátrányos helyzetűek képviselését. Az együttműködések kiemelése és a hátrányos helyzetű személyek segítése volt a fókusz a projektek megvalósításában. A pályázatok során minden hátrányos helyzetű és kisebbségi csoport számára nyitva állt a lehetőség, nem tettünk különbséget a pályázók között. Az előző ciklus tapasztalatai alapján nem érkezett be pályázat hátrányos helyzetű csoportoktól, ezért látható, hogy szükség van az együttműködésre önkormányzatokkal és civil szervezetekkel ahhoz, hogy ezek a csoportok élni tudjanak a pályázati lehetőségekkel a jövőben.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A környezeti fenntarthatóság érdekében végzett legfontosabb tevékenységek egyike a természeti környezet védelme, a természeti változatosság megőrzése, valamint a tájgazdálkodás fejlesztése. A stratégia megvalósítása során külön odafigyelve a vidéki élet sokszínűségének megőrzésére- és fejlesztésre, a táji értékek védelmére, a tájkép és a biológiai sokféleség megővásával párhuzamosan az ökológikus vidékfejlesztés előmozdítására. A természetvédelmi szempontból külön megjelölt területek gazdag növény-, és állatvilágának megőrzése is fontos szempont a tervezés és a megvalósítás idején. A HACS területének jelentős része a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkhoz tartozik. A térségünkben futó túraútvonalakhoz kapcsolódó fejlesztéseket kiemelten, de összhangban a természettel támogattuk.

A stratégia egyik prioritásként megjelölt helyi termelés, illetve ezzel összhangban a helyi termék gazdaságilag fenntartható termelés megteremtése, így a helyi gazdaság és a környezet egyensúlyának tudatos kiépítése. Ennek folyamánként támogattunk több olyan projektet, ahol a helyi termék komplex előállítás, gyártása, csomagolása és értékesítése volt fókuszban. Ezt szeretnénk a HFS-ünk keretében is folytatni.

A tervezés során – mint ahogyan a valódi igényekre épülő prioritásként is megjelenik – több alkalommal is felmerült az épületek energetikai szempontból történő korszerűsítése, ezért a stratégia lehetőséget kíván biztosítani az energia- és költségtakarékos rendszerek kialakítására, melyek a megújuló energia felhasználását tűzik ki célul a helyi adottságokhoz illeszkedő módon. Ezen prioritás jelenik meg a mikrovállalkozásoknak szóló felhívásunkban, ahol kiemelten támogatjuk a megújuló energiák alkalmazását.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

Elmondhatjuk, hogy a 2014-20-as program stratégiaalkészítéssel sikerült elérnünk a térség aktív szereplőit, azokat megszólítani – legyen az a helyzetértékelés, a SWOT elemzés, a stratégiai célok meghatározása, a projektötletek kidolgozása – akik ebben a 29 települést magában foglaló sajátos helyzetű térségben ténylegesen szerepet kívánnak vállalni a fejlesztésekben, a jövő alakításában.

A 2014-2020 közötti időszakban 83 támogatási kérelmet nyújtottak be hozzánk a pályázók, amelyből 54 nyerte el az Európai Unió támogatását az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból (EMVA). Eredetileg 5 pályázati kiírást terveztünk, amelyből 4-re az eredetileg megítélt forrás kipályáztatásra is került, ám az áremelkedések miatt jó páran visszavonták pályázatukat, valamint a HACS kipályáztatható forráskerete is több alkalommal emelkedett, hisz plusz forrást kaptunk, ami miatt emelkedett a benyújtott és a támogatott projektek száma. Ezen időszakban a HACS kötelezően ellátandó feladatai között szerepelt a támogatások odaítélésével kapcsolatos adminisztráció, amit a kifizető ügynökség delegált a szervezetre, és amelyet az jelentős túlmunkával és új megbízási szerződéssel dolgozó munkatárs felvételével oldott meg.

A Vulkánok Völgye Egyesület munkaszervezete a korábbi időszakban mindvégig kiegyensúlyozott, biztonságos és takarékos költségvetéssel működött. Ezen ciklus alatt önmaga mindvégig saját tagdíjból származó bevétele segítségével előfinanszírozta költségeit, melyeket utófinanszírozás során igényelhetett vissza. Az illetékességi területén kiváló kapcsolatokat ápol a helyi szereplőkkel függetlenül attól, hogy az tagja-e az egyesületnek vagy sem. A munkaszervezet kapcsolata ezen ciklus alatt az MVH-val, majd annak jogutód szervezeteivel (Veszprém Megyei Kormányhivatal és a Magyar Államkincstár) is erősödött, hisz sokszor közösen oldottuk meg a problémákat, feladatokat. Szervezetünk jelentősebb hiba nélkül látta el a feladatait 2014-2020

között. A fejlesztési források kihelyezésében egyesületünk kiváló eredményt ért el. A HACS számára biztosított fejlesztési forrás keret maximálisan elérhető, 120%-t teljesítette a Vulkánok Völgye egyesület.

Közreműködő civil szervezetként ösztönözte a helyi szereplőket az egymással való együttműködésre, és hogy merjenek pályázatot benyújtani, hisz ez nagy előrelépést jelenthet számukra. A HACS a pályázatokat és változásbejelentéseket is elbírálta. A kifizetési kérelmek kapcsán ellátta tájékoztató, segítő feladatát, hogy a nyertes pályázók minél zökkenőmentesebben jussanak hozzá a támogatásokhoz. A kötelező támogatáskezelési és az önkéntes vidékfejlesztési, projektgenerálási, tanácsadási feladatok ellátásán túl az önadminisztráció, illetve a saját pályázatok megvalósítása kimerítette a kapacitásokat. Sikeres pályázatot nyújtottunk be egy másik HACS-csal a Térségek közötti együttműködés kapcsán.

Egyesületünk 2011-ben létrehozta a „Leader Zenei Udvar” (LZU) programot, mely a komolyzene népszerűsítését tűzte ki céljául a vidéki térségekben. Pályázatai segítségével a települések művelődési házait, templomait juttatja alaphangszerekhez és szervez minőségi komolyzenei koncerteket, programokat a térségben.

Nyertes pályázattal „Műfajok Találkozója a Káli Térségben Koncertsorozat a Jazz, Gospel és a Komolyzene Jegyében” 3 részes koncert sorozattal részt veszünk a Veszprém Balaton Európa Kulturális Fővárosa (EKF) programjában.

„Leader Zenei Udvar” (LZU) programot, mint jó gyakorlatot más Leader Hacsok is átvették és alkalmazzák akció csoportjuk területén. Honlap: leaderzeneiudvar@gmail.com

Fórumaink, rendezvényeink által a térségen belüli szervezetek, vállalkozók, civilek kapcsolatokat alakítottak ki egymással, egymástól tanultak, átvettek jó gyakorlatokat.

- Eredményes intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Mikrovállalkozások eszközfejlesztése és energetikai támogatása	VP6-19.2.1.-97-1-17	37	23	157 339 694	120%
KOMPLEX TERMELÉSI - FELDOLGOZÁSI - MEGÚJULÓ ENERGETIKAI PROGRAM	VP6-19.2.1.-97-2-17	6	2	34 972 745	120%
Kulturális eszközbeszerzés	VP6-19.2.1.-97-3-17	22	20	184 157 541	120%
KISLÉPTÉKŰ ZÖLDTURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK A BEJÁRHATÓ VULKÁNOK VÖLGYÉBEN	VP6-19.2.1.-97-4-17	17	8	64 556 444	120%

A megjelentetett 5 felhívásból 4 felhívás eredményesnek bizonyult, azokra a vártakhoz képest plusz pályázati összeget kellett átcsoportosítanunk. Mivel vállalkozóinknak nem sok lehetőség nyílik más pályázaton támogatást szerezni, ezért elég sok vállalkozó pályázott és szinte mindenki meg is valósítja, vagy már megvalósította pályázatát. A civilek is szép számmal pályáztak, habár csak eszközre és nem engedélyköteles építésre lehetett pályázni. Elsősorban csak a kisebb volumenű eszközfejlesztési támogatással éltek, ezért a jövőben civil szervezeteknek az építés tevékenységét ki kívánjuk venni a pályázati kiírásból. Az önkormányzatok többsége is adott be pályázatot, volt, aki minden pályázati kiírást kihasznált és ezáltal próbálta kis faluját építeni, szépíteni.

- Továbbfejlesztendő intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Mikrovállalkozások eszközfejlesztése és energetikai támogatása	VP6-19.2.1.-97-1-17	37	23	157 339 694	120%
KOMPLEX TERMELÉSI - FELDOLGOZÁSI - MEGÚJULÓ ENERGETIKAI PROGRAM	VP6-19.2.1.-97-2-17	6	2	34 972 745	120%
Kulturális eszközbeszerzés	VP6-19.2.1.-97-3-17	22	20	184 157 541	120%
KISLÉPTÉKŰ ZÖLDTURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK A BEJÁRHATÓ VULKÁNOK VÖLGYÉBEN	VP6-19.2.1.-97-4-17	17	8	64 556 444	120%

Meglátásunk szerint 4 kiírásunkból 3 abszolút sikeresnek minősült, viszont ezen kiírásokat is szeretnénk átalakítani a jövőben. Minden eddigi kiírásunkon szeretnénk alakítani, hisz az évek során rengeteg tapasztalat, jó és rossz „vélemény” beépítése mindenképpen csak egy sokkal jobb kiírást eredményezhet.

- Eredménytelen intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Hagyományos kézműves szakmák oktatása roma személyek körében	VP6-19.2.1.-97-5-17	1	0	0	0%

Sajnos a Hagyományos kézműves szakmák oktatása roma személyek körében című kiírásunk nem hozta a várt pályázati kedvet, mivel az egyetlen pályázó is visszalépett, így ezt a felhívást törölni tervezzük.

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinteken rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatóak olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevesbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő–műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalú stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságszámú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vármegyei Integrált Területi Programok

A HFS tartalmát területi szinten két dokumentum célkitűzéseire szükséges integrálni. Egyrészt Veszprém megye Területfejlesztési Konceptiója és Stratégiai Programja, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet 2020-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési dokumentumai.

Veszprém megye Területfejlesztési Konceptiója Tapolca várostérség számára elsősorban a Balaton nyugati kapuja gondolat köré felépített célrendszert határozott meg, amely elsősorban a közút és kerékpárút hálózat fejlesztésével valósulhat meg. Az idegenforgalmi területen a borturizmus fejlesztése került lefektetésre. A mezőgazdaság dimenziójában a borászatok és az egészséges helyi termékek előállításának elősegítése került a koncepcióba, amelyhez az értékesítést segítő szövetkezeti hálózat kialakítása is szerepel. A gazdaság területén a telephely és ipari park kialakítása jelent meg célként, míg az környezetvédelem kapcsán a megújuló energetikai jellegű beruházások ösztönzése emelhető ki. Ezzel kapcsolatban a **járási vezérprojektek területén** a Tapolcai járás számára a **természeti erőforrásokra épülő, fenntartható gazdaságfejlesztés** került meghatározásra. Mindez két részelemből áll össze: 1.1. Környezetipar- és gazdaságfejlesztés 1.2. Turisztikai potenciálok, szolgáltatásbővítésen alapuló foglalkozásbarát- és gazdaságfejlesztés.

Veszprém Megye Területfejlesztési Programja Stratégiai Program a Tapolcai járás fejlesztését kettős céllal fogalmazta meg: negatív demográfiai folyamatok mérséklése, valamint a táji adottságokra épülő, munkahelyteremtést elősegítő gazdaságfejlesztés. Ennek érdekében olyan célokat kívánnak támogatni, amelyek sok más mellett a vállalkozások versenyképességét, a turizmus tematikus és rendszer szintű fejlesztését, a gazdasági egységek magasabb hozzáadott értékét, a helyi termékek előállításának ösztönzését, a foglalkoztatás bővítését, a fenntartható fejlődést, energetikai beruházásokat, a borászatok fejlesztését, a térség elérhetőségét és belső közlekedési rendszerét, a lakosság életminőségét, stb. egyaránt segítik. A **Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja Koncepció 2014-2030** dokumentum **elemei közül a HFS-sel kapcsolatban az alábbi prioritások és intézkedések** emelhetők ki.

- 1. Gazdaság-fejlesztés, kutatás-fejlesztés, innováció (Intézkedések: 1.2 Balatoni kézművesipar fejlesztése, 1.3 Turisztikai vállalkozások tevékenységének diverzifikációja)
- 2. Turizmus (Intézkedések: 2.1 Kerékpáros turizmus, 2.2 Természetjárás, gyaloglás, 2.3 Vitorlázás fejlesztése, 2.4 Strandok fejlesztése, 2.5 Horgászturizmus, 2.6 Kulturális turisztikai vonzerő, programok fejlesztése, 2.7 Turisztikai menedzsment rendszer és marketing fejlesztése, 2.8 Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése - elsődlegesen minőség színvonalának javítása)
- 4. Mezőgazdaság, helyi termékek (Intézkedések: 4.1 Mezőgazdasági termelés és értékesítés ösztönzése, 4.2 Mezőgazdasági termék helyi feldolgozás, minőségi élelmiszerfogyasztás, vendéglátás és helyi termék értékesítés ösztönzése, 4.3 Szőlészet és borászat fejlesztése)
- 6. Környezet-fejlesztés (Intézkedések: 6.4 Települési környezet minőségének javítása, 6.5 Biodiverzitás és természeti rendszerek fenntartása, 6.6 Energiahatékonyság javítása és kapcsolódóan megújuló energia használat terjesztése.)

A **HFS tartalmát befolyásoló, a térség gazdasági és környezeti fejlődését befolyásoló programok** közül több is kiemelhető.

Turisztikai desztináció-menedzsment (TDM) szervezet jelenleg csak egy működik a térségben. A Badacsonytomaj, Badacsonytördemic, Ábrahámhegy és Szigliget települések idegenforgalmát formáló **Badacsonyi Céh Turisztikai Egyesület** 2007-óta látja el feladatát, tagsága ma már meghaladja a 150-et. 2009-től uniós forrásból nagyarányú fejlesztéseket tudott végrehajtani, az egyesület kezelésében több szolgáltatás is nagy sikerrel működik. A teljes térség desztináció fejlesztését látja el a **Balatoni Regionális TDM Szövetség**, amelynek a badacsonyi szervezet is tagja. A HACS egyeztetéseket folytatott a Badacsonyi Céh Turisztikai Egyesülettel, amelynek egy tervezett nordic walking projektje több szálon kapcsolódhat a saját kisléptékű turisztikai fejlesztésekhez. Elsősorban a kiegészítő jellegre törekedve a konkrét együttműködések kidolgozása a konkrét projektek kapcsán válik relevánssá.

A HACS gyakorlatilag teljes területén működik a **Balaton-felvidéki Nemzeti Park (BFNP)**. A szervezet hatósági feladatai körében ellátja a természeti értékek védelmét, emellett a tájképi, faluképi elemek védelmében is fokozott feladatai vannak. A nemzeti park irányítása alatt kifejezetten a geológiai értékek védelmére, kutatására és megismertetésére működik a **Bakony-Balaton Geopark**. A HACS területén Salföldön működik önálló bemutatóhelye a szervezetnek, emellett számtalan tematikus program szolgálja az ismeretterjesztést, valamint a természet-közelit turizmus fejlődését. A Káli-medence, a Tapolcai-medence önálló tájegységként áll a nemzeti park gondozásában. A BFNP-vel történő tervezői egyeztetések révén kiderült, hogy Bakony-Balaton Geopark egyes természetvédelmi helyszínein terveznek zöldturisztikai fejlesztéseket, amelyekhez való kapcsolódásokat a saját projektek területén szintén támogatni kívánja a HACS.

A **Nemzeti Kastély- és Várprogram** a HACS-ot a Szigligeti vár további rekonstrukciója, valamint a Gyulakeszi Csobánc vár állagmegóvása kapcsán is érinti. A térség szempontjából elsősorban idegenforgalmi potenciál-növekedést hozhatnak a beruházások, amelyben Csobánc várának megújítása elsősorban a HACS északi települései számára nyithatnak turisztikai lehetőségeket.

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

A., Térszerkezeti adottságok

A **Vulkánok Völgye HACS a Balaton nyugati medencéjében található**. Közúton északi irányból a 84-es főúton, keleti irányból a 77-es, valamint keleti-nyugati irányból a 71-es jelzésű úton közelíthető meg. Mindegyik útvonal jellemzője (minőségi problémáikon túl), hogy számos településen vezetnek keresztül, így a **térség megközelítése bármely irányból viszonylag hosszú időt vesz igénybe**. Hasonlóan problémás a vasúti közlekedés is, mivel Tapolca másodrendű vasúti fővonalak találkozásánál fekszik. Annak ellenére, hogy a Balaton északi partja, különösen a turisztikai fődényben rendkívül forgalmas, a

nem korszerű állapotok okán a vasúti közlekedés viszonylag lassú. A térség központját, Tapolcát a fővárossal naponta 3 pár közvetlen járat köti össze, a menetidő 4h körüli. A térség **megközelíthetősége** mindezek következtében **alapvetően gyenge**. A HACS területének **természetes központja Tapolca** városa, amelynek a középszintű szolgáltatások, valamint a gazdaság területén van kiemelt szerepe, mivel a térség nagyobb arányban foglalkoztatni képes vállalkozói itt működnek. Bár a szomszéd megyében található, de a HACS nyugati felén lévő települések szempontjából meghatározó helye van **Keszthely** városának is. Főként az egészségügyben és oktatásban, kereskedelemben és szolgáltatásban betöltött szerepe folytán az akcióterületén élő lakosság jelentős része kötődik e városhoz. A kisvárosok közül **Ajka** szerepét is érdemes megemlíteni, amely közelsége folytán elsősorban a HACS területének észak-keleti felére fejt ki jobban hatását és vonzerejét.

Veszprém megyeszékhely rangja és központi szerepe folytán tölt be jelentős szerepet a települések életében. A rendelkezésre álló adatok szerint 2023-ban átlagosan csaknem egy órára (50 min) volt szükséges a megyeszékhelyre való eljutáshoz, amely még a **napi szintű ingázást** is lehetővé teszi. A **főváros** viszonylag gyors megközelítése (gépjárművel) a **térség esetében sokkal nehezebb**: a legközelebbi autópálya felhajtó átlagosan egy órányi távolságra található.

A HACS belső térszerkezetében az **aprófalvak** dominálnak. A 29 település több mint felén (15) a lakosság a 400 főt sem éri el. Mindez együtt jár azzal, hogy sok településen az alapfokú szolgáltatások sem érhetőek el. Közelsége folytán e szerepeket elsősorban Tapolca városa tudja pótolni. **Mikrotérségi pozíciója** elsősorban **Badacsonytomaj** városának van, a 2200 főt megközelítő lakossága mellé alapvető városi rangú funkciókkal is rendelkezik, amelynek hatása kizárólag a HACS déli, Balaton-parti területén érvényesül.

A **térszerkezeti adottságok** szempontjából a HACS tehát egy jól azonosítható központtal (Tapolca) rendelkezik, ugyanakkor a környező városok hatása is jelentős. E folyamatokat erősíti, hogy e területén szinte kizárólag aprófalvak vagy kistelepülések találhatók, amelyek **funkció- és szolgáltatás hiányos** jellegükből adódóan városi központokhoz koncentrálnak.

B., Környezeti adottságok

A Vulkánok Völgye HACS területe **táji adottságait** tekintve Magyarország leggazdagabb, sok tekintetben **egyedülálló területe**, amely a fejlesztések egyik legfontosabb endogén erőforrása lehet. A Keszthelyi-hegység keleti nyúlványai, az egykori vulkanikus működés nyomait őrző tanúhegyek (Badacsony, Szent György-hegy, Csobánc, Gulács, Tóti-hegy és Haláp), valamint a Tapolcai- és a Káli-medence, és a közvetlen Balaton-part egészében **rendkívül vonzó táji környezetet jelent**, amely a térség egyik legfontosabb tartaléka, a helyi idegenforgalom alapja. (2. melléklet)

A környezet szempontjából szintén fontos elemet jelentenek a **természeti értékek**. Az élővilág védettsége mellett a térség kiemelten gazdag egyedülálló geológiai formációkban is, amelyek jelentős része a **Balaton-felvidéki Nemzeti Park** gondozásában található. Tapolca városától délre és keletre gyakorlatilag a HACS teljes területe különböző besorolású **természetvédelmi terület**. Ezen túlmenően Uzsa, Hegyed, Monostorapáti, Balatonhenye, Köveskál, Badacsonytomaj, Hegymagas, Raposka és Lesencefalu térségében kiterjedt **Natura2000-es védettségű** területek is találhatók. Fontos ökológiai folyosó található Uzsa és Tapolca-Diszel környezetében. A természet viszonylagos épségét mutatja, hogy a területi szabályozás szerint ökológiai és táji rehabilitációt igénylő területek csak két község, Uzsa és Salföld határában vannak. (3. és 4. melléklet)

A természeti értékek és az ember alkotta formációk egy **kiemelkedően magas presztízsű tájat hoztak létre**. A HACS 29 településén a Tájérték Kataszter adatbázis összes **909 kiemelt természeti, építészeti, táji értéket** tart nyilván.

A táji, környezeti adottságok elválaszthatatlan részét képezi az épített örökség gazdag állománya is. A térség rendkívül értékes **népi építészeti hagyománnyal** rendelkezik, amely a (térségben egykor sok helyen bányászott) kő alapanyagként történő felhasználásával nem csak a lakóházakban, hanem a különleges értéket képviselő présházpincékben is alkalmazásra került. A sok településen napjainkig megmaradt **utcakép, a tájhoz szervesen kapcsolódó épületek**, építmények, egyéb létesítmények rendkívül komoly vonzerőt jelentenek. Bár az elmúlt évtizedekben a múlt értékei közül számos veszendőbe ment, megsemmisült, valamint az egykori települések képe is átalakult, de az egykori építészeti hagyomány napjainkban is sokak számára inspirálóan hat. Ennek köszönhetően, a megsemmisült értékek mellett, örvendetesen jelen van napjaink építészetében is az egykori szemlélet.

C., Kulturális erőforrások

Az **épített környezetet** egészében, a sok évszázados munka nyomán kialakuló **kultúrtájjal** együtt a térség másik **legjelentősebb endogén erőforrásaként** értékelhetjük. Az épített környezet fontos elemei a **kiemelkedő kulturális örökséget** hordozó építmények. Ezek közül nem csak az eredeti állapotot tükröző népi építészeti alkotások (lakóházak, pincék, malmok) különlegesek, hanem a Badacsony és Szent György-hegy vincellérházai, a különleges történelmi emléket jelentő szigligeti vár vagy a még rekonstrukcióra váró Csobánc vára. A kulturális örökség szempontjából hasonlóan fontos a badacsonyi Kisfaludy-ház vagy a térség egykori betyárhagyományait máig őrző csárdák, egyedi tájértékek. A HACS területén összesen **321 országos**

és helyi védetségű műemlék van. Kiemelkedő mennyiségű kulturális örökséggel rendelkezik Szigliget, Hegymagas, Nemesvita és Kővágóórs.

Mindezek nyomán a HACS szinte összes településének környezete nem csak szabályozási tervben rögzített kiemelt tájképvédelmi övezet, hanem a térség már hosszú ideje a **Magyar Világörökségi Várományosi Helyszínek** között szerepel.

D., A társadalom állapota

A **társadalom állapotára rátérve**, megállapítható, hogy a HACS 29 települését napjainkban (2023-ban) alig több mint **18 ezer fő lakja**. Az elmúlt évtized vonatkozásában a **lakosság folyamatosan csökkent**, bár az elmúlt 10 évben köszönhetően a COVID_19 járványnak kis mértékben növekedett a lakosságszám az ideköltözők miatt.

Magyarország egészéhez hasonlóan a **népességfogyás jelentős része elsősorban a természetes folyamatoknak**, így a születésszám csökkenésének és halálozások arányának növekedésének köszönhető. Az elmúlt 15 év viszonylatában az érintett települések **természetes népességfogyása mindvégig meghaladta az országos és megyei átlagokat**. A legutolsó ismert évben 6 ezrelékes népességfogyás volt regisztrálható, amely 1/3-al rosszabb, mint a megyei és országos értékek.

A népesedési folyamatok kapcsán kijelenthető, hogy a **HACS településeire összességében az országos és megyei átlagot is meghaladó népességfogyás a jellemző, amelyet az idevándorlás már csak egyes települések kapcsán kompenzál valamelyest**.

A negatív népesedési trendek a térség lakosságának **koreloszlásában** is tükröződnek. Míg 2000-ben az érintett településeken a 14 év alatti korosztály az országos és megyei adatokkal egyezően egyaránt 16%-os volt, addig napjainkra ez a mutató jelentősen megváltozott. **A térségben ma már jelentősen kisebb a gyermekkorúak aránya (11,1%), mint Magyarország (14,3%) vagy Veszprém megye (13,4%) tekintetében.** A 14 éven aluliak száma a településeket tekintve elsősorban a Tapolca közvetlen közelében található községekben magasabb, míg a Balaton parti településeken a térségi átlagnál is jelentősen alacsonyabb.

Az időskorú népesség belső területi megoszlása ellentétes tendenciákat mutat. A **sajátos beköltözési folyamatok eredményeképpen** a vízparti településeken sokkal magasabb a 60 évnél idősebbek aránya (nem egy helyen 40%-ot megközelítő vagy meghaladó), míg Tapolca közvetlen „agglomerációjában” általában kisebb. **A térség általános elöregedését mutatja, hogy az elmúlt közel másfél évtized vonatkozásában a 60 évnél idősebb népesség aránya jelentősen magasabb volt, mint az országos vagy a megyei átlag.**

A HACS területén **nemzeti kisebbségek rendkívül kis számban élnek**. A legutóbbi, 2022-es népszámlálás adatai szerint a roma kisebbséghez tartozók voltak a legnagyobb számban. Az ország egészéhez képest arányuk 1/3-os volt, a térség lakosságának mindösszesen 1,1%-a vallotta magát cigánynak. A településeket tekintve arányuk Sáskán, Monostorapátiban, Lesenceistvádon volt a legmagasabb.

A **közzolgáltatások tekintetében a HACS települései sok tekintetben gyéren ellátottak, amely a népesedési adatokkal is szerves összefüggésben van.** Bölcsőde kizárólag csak Badacsonytomajon üzemel. Az érintett települések több mint felén (16) egyáltalán nem működik óvoda, amelyet a rendkívül alacsony gyermekszám indokol. A demográfiai folyamatokat jól mutatja, hogy a **rendelkezésre álló helyek az elmúlt években sosem voltak teljesen kihasználtak**,

Általános iskola 9 településen működik. Az átlagos gyermeklétszám 2023-ban 96 fő volt. A jövő tekintetében jelentős problémák elé fogja állítani településeket, hogy az **iskoláskorú gyermekek száma stagnál**.

Középiskola a HACS területén nem működik, a tanulók számára **legközelebb Tapolcán** áll rendelkezésre különféle továbbtanulási lehetőség a város több középiskolájában. A tágabb vonzáskörzetben Keszthely, Hévíz, Sümeg, Ajka, Zánka, Balatonfüred, Balatonalmádi és Veszprém középiskolái közül választhatnak a továbbtanulók.

A **házi orvosi ellátás tekintetében** az egy orvosra jutó lakosok számában a térség az **országos és megyei adatokhoz közel azonos szinten áll**. Szakrendelések elsősorban Tapolcán állnak rendelkezésre, míg magasabb szintű ellátásokat a keszthelyi, ajkai és veszprémi kórház biztosít a rászorulóknak.

Alapszintű könyvtári ellátás minden településen biztosított. A szolgáltatás igénybevétele átlagosan messze elmarad az országos és megyei adatoktól. **A kultúrafogyasztás kapcsán is kimutathatóak a belső területi különbségek**, a magasabb képzettségű népességgel bíró települések kapcsán a könyvtárlátogatás aránya is magasabb.

A **bűnözés szempontjából a térség nem kiemelkedően fertőzött**, bár az értékelésnél mindenképpen figyelembe szükséges venni, hogy az idegenforgalmi szerepből adódóan bizonyos bűncselekmény-típusok a Balaton-parti településekre kiemelten jellemzőek. Az elmúlt másfél évtizedet tekintve a HACS területére jutó ezer főre eső bűncselekmények számra csak ritkán haladta meg az országos átlagot és többnyire attól elmaradt.

Vulkánok Völgye HACS népességének **képzettsége több tekintetben elmarad az országos és megyei átlagoktól**. A csak általános iskolát végzettek aránya 2022-ben a 29%-os volt, amely az országos és megyei értékeknél 3%-kal jobb volt. 2022-ben

az **érettségizettek aránya 38%-os volt**, amely 2001-hez képest jelentős előrelépést jelent, ugyanakkor a **megyei (44%) és országos (48%) adatok viszonylatában jelentős a lemaradás. Hasonló a helyzet a felsőfokú végzettségűek tekintetében is.** A 25 évnél idősebb népesség alig több 11%-a rendelkezett felsőfokú végzettséggel, míg az országos mutató esetében 19%-os volt ez az érték.

A **képzettségi adatok tekintetében is kimutatható a térségre jellemző észak-déli megosztottság.** A Balaton-parton és a Káli-medencében található települések népessége az északabbra találhatóakhoz képest jelentősen magasabb iskolai végzettséggel bír, amely annak eredményeképpen alakult ki, hogy betelepülők nagy többsége elsősorban a magasabb társadalmi rétegekből került ki az elmúlt évtizedekben.

A **jövedelmi helyzetet** tekintve a HACS területe sok tekintetben eltér az országos viszonyoktól. A **száz lakosra jutó adófizetők számát tekintve** a helyi társadalom a 2000-es évek óta a **megyei átlagnál kismértékben mindig rosszabbul teljesített, ugyanakkor az országos átlaggal megegyező szinten, vagy az utóbbi években annál valamivel jobb helyzetben volt.** 2023-ban az érintett településeken 100 lakosra valamivel több mint 49 adófizető jutott. Annak ellenére, hogy a lakosság közel fele rendelkezik valamilyen adózott **jövedelemmel, ennek mértéke nem éri el sem a megyei, sem az országos átlagot. Az elmúlt években folyamatosan szélesedett az az olló, amely az országos szinten és helyben elérhető jövedelmek között alakult ki.** A jövedelmi helyzet tekintetében is egyértelműen látszik a települések közötti éles különbség. A Balaton-parti települések kapcsán sokkal magasabb jövedelmi helyzet mutatható ki, kiemelkedik Szigliget, Révfülöp, Ábrahámhegy; vagy néhány északabbra fekvő település (Uzsa, Monostorapáti, Zalahaláp) mutatója is az országos átlaghoz közelít. Ugyanakkor némely település, Lesencetomaj és Lesencefalu, illetve Salföld, Hegymagas, Kővágóörs lakossága a HACS átlagos vagy az alatti jövedelemből gazdálkodott 2023-ban.

A rendszeres munkajövedelem hiánya az alacsony képzettségűeket a térségében a megyei és országos átlagnál jobban sújtja. A maximum általános iskolai végzettségűek több mint 10%-a nem rendelkezett rendszeres munkából származó jövedelemmel. Az egyes települések **vagyoni helyzetét** jól mutatja az **egy főre eső személygépkocsi** száma. Ebben a mutatóban a térség **meghaladja az országos és megyei átlagot is** (35,3 darab gépkocsi/100 lakos), ugyanakkor az a kedvező érték leginkább a közvetlen balatoni településeknek köszönhető, ahol az országos átlag kétszeresét meghaladó mutató is jelen van.

A **lakáshelyzet tekintetében** a HACS területe a megyétől jelentősen elmaradva az **országos átlag szintjén van.** A komfortos lakások hiánya különösen sújtotta Lesencefalut, Salföldet, Balatonhenyét, Kékkutat, Mindszentkállát, ugyanakkor a közvetlen vízparti településeken minimális arányban vannak jelen ilyen épületek.

A lakásépítési kedv az elmúlt másfél évtizedben gyakorlatilag együtt mozgott az országos és megyei folyamatokkal és csak az elmúlt években észlelhető a trendektől eltérő **lakásépítési aktivitás köszönhetően a kormány által meghirdetett CSOK és Falusi CSOK-nak.** A térségen belül e mutató tekintetében messze kiemelkedik Hegyesd község, amely kedvelt célpontja az új lakást építőknek.

Környezetvédelmi okok miatt, valamint az ún. „Balaton törvény”¹ szigorú előírásai miatt is fontos, hogy a 2000-es évek elejének jelentős hátrányait ledolgozva, ma már a **közcsontra hálózatba bekötött lakások aránya elérte, sőt némiképp meghaladja az országos és megyei átlagot.** Mindez a közműolló kedvező értékeiben is tetten érhető.

A térség rurális jellegéből is adódik, hogy a háztartások gázfelhasználása az országos és megyei adatoknál kisebb. Sokan fával, vagy más megoldásokkal fűtenek, így csak a háztartások mintegy 62%-a van rákötve a gázhálózatra, amely az országos értékeknél 10%-kal kevesebb. A fenntartható fejlődés és környezettudatos életminőség szempontjából fontos eredmény, hogy a térség lakásainak 42%-a a szelektív hulladékgyűjtésbe bevont, amely az országos és megyei átlag tekintetében is jobb.

A modern információ áramlásban a térségnek jelentős lemaradásai vannak. Szélessávú internet (30Mbps adatforgalom) hozzáféréssel a vonatkozó mutatószám szerint csak mintegy 589,4 fő rendelkezik. 14 településen nincs hozzáférési lehetőség a gyors adatforgalmat nyújtó internethez.

¹2000. évi CXII. tv. A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balaton Területrendezés Szabályzat megállapításáról.

A társadalmi kohézió szempontjából kiemelt fontossága van az önszervező képességnek. A **Balaton térségének egészéhez hasonlóan a vizsgált térségben is kiterjedt civil, nonprofit rendszerrel találkozhatunk.**² Mindennek komoly balatoni hagyományai és erős polgárosultság irányába mutató ösztönzői vannak.³

Annak ellenére, hogy több társadalmi problémára, valamint belső ellentmondásokra utalnak a statisztikai adatok az **életminőséget tekintve** a Vulkánok Völgye HACS területe hazánkban a **viszonylagos magas értékkel** bíró területek közé tartozik. A nemzetközi gyakorlatban az életminőségi folyamatok területi összehasonlítására alkalmazott emberi fejlettség indexet (HDI – Human development index) tekintve a Tapolcai kistérség (a mai Tapolcai járás) területe (amely 3 település híján egyezik a HACS területével) a legutóbbi országos elemzések szerint a kistérségek rangsorában a 2. legjobb kategóriában foglal helyet.⁴

E., A gazdaság helyzete:

A fejlesztések tervezése szempontjából a **térség gazdaságának értékelése** a társadalomhoz hasonlóan fontos.

A legutóbbi népszámlálás adatai szerint a 15-64 éves korú **népesség 58,4%-a volt foglalkoztatott**, amely a 10 évvel korábbi eredményekhez képest csaknem **10%-os javulást** jelent. Ugyanakkor ez az érték az **országos átlaggal csaknem megegyező** és a megyei szinttől is minimálisan marad el. A foglalkoztatottak arányában is tetten érhető a már többször említett területi kettősség.

Jelentősen árnyalja a képet és jól jellemzi a **helyben lévő munkahelyek hiányát**, hogy az összes foglalkoztatott **59%-a kénytelen naponta ingázni** munkahelyre. Ez az érték csaknem kétszerese az országos átlagnak és 14%-kal a megyei szintet is meghaladja. E mutató tekintetében a 2001-es adatokhoz képest valamelyest negatív változások indultak el. Az ingázás rendkívül magas (akár 80%-ot meghaladó) arányban sújtja Sáska, Hegyesd, Gyulakeszi, Lesenceistvánd, Raposka, Kisapáti lakosságát, igaz **csaknem mindegyik település Tapolca közvetlen szomszédságában fekszik, ahová feltehetőleg az ingázás jelentős része irányul.**

A térség lakosságának **munkanélküliségi mutatói szinte teljesen átlagosak**, az elmúlt évtizedben a folyamatok együttmozogtak az országos folyamatokkal. 2022-től kezdődően a munkanélküliségi ráta az országos értékeknél valamivel kedvezőbb volt, ugyanakkor a megyei értékeknél általában rosszabbak. A legutóbbi ismert teljes év viszonylatában, 2023-ban a HACS területén **5,8%-os volt a munkanélküliségi ráta**, amely kereken 700 regisztrált munkanélkülit jelentett. A gazdasági válság után 2009-ben tapasztalt negatív adatokhoz (1228 regisztrált munkanélküli) képest ez **jelentős javulást** jelent. 2013-ban a munkanélküliség arányaiban leginkább Lesencefalva, Balatonrendes, Köveskál, Mindszentkállya településeket sújtotta.

A helyi gazdaság szempontjából fontos jelenség, hogy a **térség egészét tekintve alacsony a tartós munkanélküliek aránya**. Ez a jelenség nagyban köszönhető annak, hogy az **idegenforgalomnak köszönhetően nagyon sokan legalább szezonálisan el tudnak helyezkedni**. Ezt támasztja alá, hogy **tartós munkanélküliséget tekintve nagyon jelentős szakadékok észlelhetők a HACS települései között**. A Balaton-parti vagy ahhoz közelebb eső településeken a tartós munkanélküliség mértéke 10-30% körül mozog, addig a viszonylag távolabb eső, idegenforgalmilag nem frekvenciált településeken 45-73% között volt ez az érték. A legrosszabb mutatókkal Sáska (70%), Lesencefalva (73%), Hegymagas (60%) és Hegyesd (60%) települések bírtak.

A munkanélküliség jellemzése kapcsán említést érdemel, hogy a regisztrált álláskeresői körében nem kiemelkedően magas a csak általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. Szemben az országos mutató 39,7%-val 2013-ban a térségben csak 33,8%-os volt a legfeljebb alapkülső tanulmányokkal bírók aránya.

A térség korszerkezetével összefüggésben, valamint (nem bizonyítottan) a külföldi munkavállalást megkönnyítő földrajzi közelség miatt, de a regisztrált **munkanélküliek körében a 25 évnél fiatalabbak aránya az országos értéknél minimálisan kedvezőbb volt az elmúlt másfél évtizedben. Az idősebb korosztályt sújtó munkanélküliség a térségre fokozottan jellemző.**

²BKÜ Helyzetelemzés (2013): *A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszútávú Területfejlesztési Konceptiója 2014-2020 Helyzetelemzés*. Készítette a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. 2013. http://www.balatonregion.hu/a_balaton_regio_201420_tervezesi_feladatai_dokumentumai (Letöltés ideje: 2013. december 10. 14:01) Készült a „Területfejlesztési tevékenység fejlesztése a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet 2014 – 20 tervezési időszakra irányuló sikeres felkészülése érdekében” című ÁROP-1.2.11/A-2013-2013-0013 projekt keretében.

³*A Balaton régió nonprofit szektora*. Kutatási zárótanulmány. Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. Balatonfüred, 2002.

⁴Pannon.Elemző Iroda Kft. adatai alapján lásd pl. BKÜ Helyzetelemzés (2013): *A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszútávú Területfejlesztési Konceptiója 2014-2020 Helyzetelemzés*. Készítette a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. 2013. http://www.balatonregion.hu/a_balaton_regio_201420_tervezesi_feladatai_dokumentumai (Letöltés ideje: 2013. december 10. 14:01) Készült a „Területfejlesztési tevékenység fejlesztése a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet 2014 – 20 tervezési időszakra irányuló sikeres felkészülése érdekében” című ÁROP-1.2.11/A-2013-2013-0013 projekt keretében.

Részben a balatoni településekre jellemző nyugdíjas háztartások magas száma, kisebb részben a háttértelepüléseket sújtó munkanélküliség eredményeként a területen **országos szintnél magasabb a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya**.

Az adatgyűjtési módszertani változások miatt az összehasonlítás nehézkes, de megállapítható, hogy az **elmúlt másfél évtizedben a térség-vállalkozás sűrűsége az országos és megyei átlagot magasan meghaladta**. Arányaiban a legtöbb regisztrált vállalkozás a balatoni településeken, illetve azok közvetlen közelében, Káptalantótiiban, Szentbékállán, Hegymagason volt. Itt nem ritkán az országos átlag kétszeresét jelentő vállalkozás-sűrűség volt mérhető. Mindez jelentősen összefügg a turizmus szerepével, amely általánosan jellemző a Balaton egész térségére.

A 29 település gazdasági szerkezetéről többet árul el, hogy a **működő vállalkozások aránya elmarad az országos és megyei mutatóktól**. 2022-ben ezer lakosra vetítve mindösszesen 5713 vállalkozás működött, míg országos szinten ez az érték 682 volt. Lakosságárányosan a **legtöbb vállalkozás a HACS déli felén, valamint a Káli-medence településein székel**. A működő egyéni vállalkozások száma 2022-ben 622 db volt, a legtöbb ilyen gazdasági egység (pozíciójából eredően) Badacsonytomajon (97db), valamint Balatonedericsen, Ábrahámhegyen, Révfülöp, illetve Zalahalápon, Monostorapátiban volt bejegyezve. A társas vállalkozások száma 397 db volt, amelyek a Balaton közeli településeken csoportosultak.

A térség **gazdaságszerkezetében a szolgáltatás, kereskedelem dominál**. A közel 1400 szolgáltató vállalkozás túlnyomó többsége a Balaton-part, vagy ahhoz közeli településeken összpontosul, kiszolgálva a turizmus okozta többletigények és piaci lehetőségeket.

Az ipari, építőipari működő vállalkozások száma jelentősen kevesebb, és ebben az ágazatban nem figyelhető meg ilyen jellegű területi koncentrálttság. Mezőgazdasági vállalkozások száma nagymértékben elmarad a másik két ágazattól, főként a borászattal, szőlőműveléssel összefüggésben Badacsony térségben figyelhető meg egyfajta sűrűsödésük. Az **őstermelők száma elmúlt években lecsökkent**, 2023-ban mindössze 683 fő volt található a térségben. A legnagyobb számban Badacsonytomajon, Nemesgulácson, Balatonedericsen voltak jelen.

A térség gazdaságára fokozottan jellemző, hogy az **országos szintnél magasabb** (de nem kiemelkedően) az **alacsony presztízsű munkakörökben foglalkoztatottak aránya**. Ez az érték 2022-ben 29%-os volt, szemben az országos mutató 25%-ával. Az alacsony presztízsű munkakörökben foglalkoztatottak aránya főként a Tapolcától északabbra található településeken volt magas. Mindez azt mutatja, hogy részben **hiányoznak a magas hozzáadott értéket kívánó munkakörök** a térség gazdaságából. A térségben egyértelműen a **mikrovállalkozások dominálnak**. A társas vállalkozások túlnyomó többsége 10 főnél kevesebb alkalmazottal végzi tevékenységét. Kisvállalkozás mindösszesen 29 van jelen a térségben, míg közepes, 50 főnél több alkalmazottal csak három.

Míg az elmúlt évtizedben a megyei és országos szinten is jelentősen emelkedett a vállalkozások egy lakosra jutó **bruttó hozzáadott értéke** (mindkét téregység szintjén csaknem megduplázódott), addig a HACS településein **10 év viszonylatában csak minimális volt a növekedés**.

Az **iparűzési adó** mértékének növekedése e területen pontosan követte az országos és megyei folyamatokat, ugyanakkor **nominálisan az elmúlt másfél évtizedben minden esetben elmaradt** azoktól. Egy-egy jelentősebb vállalkozásnak köszönhetően az elmúlt években egy főre vetítve Zalahaláp, Kékkút és Szigliget községek tudták a legmagasabb iparűzési adójövedelmet elérni.

A HACS területe Sáska és Zalahaláp kivételével része a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetnek. A balatoni turizmus okán a **térség meghatározó gazdasági ágát jelenti az idegenforgalommal összefüggő szolgáltató-ipar**. Napjainkban a területen kevesebb, mint 3000 kereskedelmi szállásférőhely van, amely a 10 évvel korábbi állapothoz képest mintegy 40%-os csökkenést jelent. A **szállásférőhely szolgáltatás teljes egészében a Balaton-partra és a Káli-medencére összpontosul**, az egyéb településeken ilyen típusú idegenforgalomról nem beszélhetünk.

Öröndetes eredmény, hogy a térség egyre kedveltebb területe az idegenforgalomnak, 2000-óta kisebb megszakításokkal, de a **kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált vendégek száma folyamatosan növekszik**. Az utolsó ismert év adatai szerint csaknem 50 ezer vendég választotta céljának a HACS településeit. Szálláshely-kapacitásának, adottságainak köszönhetően a helyi idegenforgalmi piacot gyakorlatilag három település uralja: **Badacsonytomaj, Révfülöp, Kővágóörs településekre érkezik az összes vendég 84%-a**. Ennek következtében a térség turizmusa rendkívüli módon koncentrált.

Mint ahogy a BKÜ egészén,⁵ úgy a HACS területén is jellemző, hogy az átlagos tartózkodási idő egyre csökken, tehát az adott területen **sokkal kevesebb időt töltenek el a vendégek**. Napjainkban átlagosan 3,3 napot töltenek a kereskedelmi szálláshelyeken megfordult vendégek, amely csaknem fele a 2000-ben mért értékeknek.

A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött időhöz hasonló ütemben alakult át a vendégkör is. Napjainkban a Balaton, benne a **HACS területe már sokkal inkább a belföldi turisták célpontja**.

A **mezőgazdaságban működő vállalkozások kis számban vannak jelen a többi szektorhoz képest**, ugyanakkor a termelés, kiemelten a **szőlőtermesztés és borkészítés rendkívül nagy jelentőséggel bír** a térség életében.

A kiváló adottságú táj lehetővé tette, hogy évezredek óta szinte megszakítás nélkül **szőlőtermesztés és borkészítés** folyjék e területen. Napjainkban is e vidék, köszönhetően a kiváló termőhelyi lehetőségeknek, **Magyarország egyik legismertebb bortermelő tájaként** ismert. A HACS települései közül 14 a **Badacsonyi Borvidék** része, ahol az olaszrizling, szürkebarát, kékenyelű, rajnai rizling, budai zöld termesztése évszázadok óta zajlik, rendkívül nagy vonzerőt és helyi értéket jelentve. A térség többi települése a **Balaton-felvidéki Borvidék** Káli- és Lesencei-körzete között oszlik meg, ahol szintén a szürkebarát és olaszrizling fajták dominálnak. A borkészítés gazdag hagyománya, a kapcsolódó szellemi és kulturális tőke, a megélhetésüket és piacukat biztosítani tudó termelők a térség jövőképe szempontjából kiemelkedő jelentőségűek. A térség idegenforgalmának egyik fontos mozgatója a **borturizmus**, amely így összességében hatással volt a települések gazdasági és foglalkoztatási lehetőségeire is.

A **kistermelők helyzete az elmúlt években jelentősen változott** és jelentős figyelmet kaptak a magasabb hozzáadott értéket képviselő termékek. A HACS szűkebb környezetében számos olyan lehetőség alakult ki, amely kizárólag a helyi termelők piacra jutását segíti elő. Kifejezetten **csak helyi termelőknek szóló piac** (néhányik csak szezonális jelleggel) működik a HACS vonzáskörzetében: Veszprémben, Sármelléken, Hévízen, Tapolcán, Badacsonytomajon, Dörgicsén, Pécselyen, Kehidakustányban, Csopakon, Tihanyban, Balatonfüreden, Gyenesdiáson, Vonyarcvashegyen, Kapolcson, Köveskálon, Nemesvámoson, Vigántpetenden, Vászolyon és Vindornyalakon. Nem csak helyi termékeket és helyi termelőket befogadó rendszeres piac van Tapolcán, Keszthelyen, Sümegen. Országos hírű a HACS területén a Káptalan-tóiban működő Liliomkert piac is, amely ugyanakkor nem csak a helyi gazdák termékeit fogadja be.

A szerencsésen kialakult **értékesítési lehetőségekkel** sok termelő tud élni a HACS területéről, ugyanakkor ennek aránya még jelentősen elmarad a jelen lévő kistermelői potenciáltól. Az érintett településekről, a legtöbb termelőnél **hiányoznak azok a feldolgozási lehetőségek**, amely lehetővé tennék a szélesebb termékkínálat, magasabb hozzáadott értéket képviselő áru előállítását.

A társadalmi és gazdasági folyamatokról a helyzetelemzés kapcsán az alábbi **összegző megállapítások** tehetők:

A **HACS terület számos gazdasági és társadalmi jelenség tekintetében megosztott**. Egyértelműen elkülöníthető egy viszonylag **jobb gazdasági adottságokkal bíró Balaton-parti** rész, amelyhez a Káli-medence egyes települései is csatlakoznak; valamint egy sok tekintetben **hátrányosabb helyzetű északi rész**, ahol a helyi gazdaság gyengébb teljesítménye mellett a településeket társadalmi problémák is kihívások elé állítják. A **térségi kohézió erősítése** érdekében a fejlesztések tervezése során a problémákkal küszködő településekre nagyobb hangsúlyt érdemes helyezni.

A térség gazdaságának egyik mérvadó problémája a **megközelíthetőség gyengesége**. Ennek megoldása nem várható a LEADER típusú beavatkozások révén, ugyanakkor a probléma megkerülése érdekében szükséges **a helyben rendelkezésre álló erőforrások hatékonyabb megszervezése**, kihasználása. Mindezt elősegíthetik a térség országos szinten is **kiemelkedő táji, természeti és épített adottságai**.

Társadalmi tekintetben a **legnagyobb problémát a negatív demográfiai folyamatok** jelentik, a természetes népességfogyást a beköltözők száma csak egyes települések esetében kompenzálja. Mindezek mellett a beköltözők szociológiai jellemzői a népesség országos mértékben is nagy elöregedését ösztönzi. A helyi adottságok jobb kihasználásával szükséges a vonzóbb települési lakókörnyezet kialakítása, amely **helyi munkahelyek létrehozásával** a beköltözést ösztönözheti, valamint az **elváándorlás mértékét csökkentheti**.

⁵BKÜ Helyzetelemzés (2013): *A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszútávú Területfejlesztési Koncepciója 2014-2020 Helyzetelemzés*. Készítette a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. 2013. http://www.balatonregion.hu/a_balaton_regio_201420_tervezesi_feladatai_dokumentumai (Letöltés ideje: 2013. december 10. 14:01) Készült a „Területfejlesztési tevékenység fejlesztése a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet 2014 – 20 tervezési időszakra irányuló sikeres felkészülése érdekében” című ÁROP-1.2.11/A-2013-2013-0013 projekt keretében.

A társadalom szempontjából három fő probléma emelhető ki. A helyi munkanélküliségi és foglalkoztatási adok egészében nem kiemelkedő problémákról árulkodnak, ugyanakkor a **munkanélküliek körében a 45 év feletti korosztály magasan felülreprezentált**. A fejlesztések során létrejövő munkahelyek kapcsán érdemes e társadalmi csoport helyzetére koncentrálni. Hasonló problémát jelent, hogy a kistépeléseken országosan is kiemelkedő arányban hiányoznak a munkahelyek, ennek okán **rendkívül nagy a napi szinten ingázók aránya**. Ennek részleges megoldására a konkrét projektek szintjén a legrosszabb helyzetben lévő településeken létrehozandó munkahelyeket érdemes támogatni.

A társadalmi kihívásokból kiemelendő, hogy a **térségben elérhető jövedelem** elmarad az országos és főként a megyei átlagoktól. Mindezt komplex megoldásokkal lehetne kompenzálni, ugyanakkor a helyi beavatkozások révén a **kiegészítő jövedelem-szerző lehetőségek** irányában érdemes tervezni a programot.

A táji, természeti adottságok mellett a **térség egyik legnagyobb előnye a civil szektor kiterjedtsége**, amelyre széleskörű partnerséggel építkezve lehet tervezni.

A gazdaság szempontjából a legnagyobb kihívást az jelenti, hogy bár rendkívül magas a regisztrált vállalkozások száma, a **ténylegesen működő vállalkozások aránya messze elmarad az országos szinttől**.

A helyi gazdaságban drasztikus mértékben a **szolgáltató, kereskedelmi egységek dominálnak**, amely az idegenforgalmi szerepből erednek. Ugyanakkor a **mezőgazdasági, termelő vállalkozások is rendkívül koncentráltan** vannak jelen.

A HACS északi felének településeink rendkívül kevés a **működő vállalkozás**, amely a **helyi gazdaság gyengeségeit** mutatja. Éppen a szolgáltató szektor dominanciája miatt a **helyi vállalkozási szektor országos és megyei összehasonlításban is tőkeszegény, valamint kevésbé termelékeny**. A **mikrovállalkozások dominanciája** okán a **helyi foglalkoztatási képesség gyenge**.

A helyi **mezőgazdaság húzóágazata a nagy hagyományokra építő szőlőtermesztés és borkészítés**, ezen kívül a helyi élelmiszer-termelésnek is vannak eredményei. A közelmúlt eredményei (pl. helyi termék piacok létrejötte, erősödő bormarketing) ellenére, **fontos szektorális gondokra utal, hogy az őstermelők száma az elmúlt években lecsökkent**. Hiányoznak a feldolgozás lehetőségei.

Bár a HACS területe **bővelkedik turisztikai látnivalókkal**, a szálláshely-kapacitás túlnyomó többségét mindössze három vízparti település uralja. Ennek következtében a helyi idegenforgalmi bevételekből is elsősorban ezek a települések részesülnek. Az elmúlt évek viszonylatában **a HACS területe egyre népszerűbb desztináció a vendégforgalmi adatok szerint**. Szükséges a vízparttól távolabb fekvő települések fokozott idegenforgalmi integrálása.

F., Összegzés

A fent leírt gazdasági, társadalmi, kulturális és turisztikai adottságok fényében határoztuk meg a fejlesztési lehetőségeket és ezért döntöttünk a kulturális (kulturális eszközbeszerzés), a turisztikai (zöld turisztikai fejlesztések) és gazdasági (mikrovállalkozások és komplex feldolgozók támogatása) adottságokhoz kapcsolódó pályázati felhívások megjelentetésében.

7.2 SWOT analízis

ERŐSSÉGEK	LEHETŐSÉGEK
1. Országosan és nemzetközileg is kiemelkedő táji, természeti adottságok, azok kialakult védelmi rendszere.	1. A betelepülők számának növekedése.
2. Országosan is kiemelkedő életminőségi lehetőségek betelepülést ösztönző ereje.	2. A tervezett megyei és balatoni uniós fejlesztési forrásoknak és nagyprojekteknek köszönhetően a Tapolca-térség gazdasága erősödik, csökken a munkanélküliség, mérséklődik a vállalkozói tőkeszegénység.
3. Javuló foglalkoztatási szint, alacsony munkanélküliség.	3. Növekedik a bel- és külföldi kereslet a zöld-, bor- és kulturális turizmus iránt.
4. Magas vállalkozói hajlandóság.	4. Csökken a keresleti piac szezonálisitása.
5. Folyamatosan növekedő vendégforgalom, erősödő belföldi kereslet a borturizmusra és zöldturizmusra építve.	5. A helyi borászati ágazat tovább erősödik, amely helyi kistermelői szektorra is pozitív hatással lesz.
6. A szőlőtermesztés és borkészítés országosan is kiemelkedő erőssége.	6. Fokozódik a magas hozzáadott értéket képviselő helyi termékek iránti kereslet.

	Létrejön a régóta tervezett többszintű balatoni védjegrendszer, amely piaci bővülést eredményez.
GYENGESÉGEK 1. A HACS területének észak-déli megosztottsága, jelentős különbségei. 2. Országosan is kiemelkedő negatív társadalmi folyamatok: drasztikus népességfogyás, elvándorlás, elöregedés. 3. A kistelepülések közszolgáltatásainak hiányai. 4. Helyi munkahelyek hiánya, az ingázás extrém mértéke. 5. Kiemelkedően tőkeszegény vállalkozói szektor, alacsony termelékenység, hiányzó magasabb hozzáadott értékű munkahelyek. 6. A turizmus időbeni (nyári szezon, rövid tartózkodási idő) és térbeli (4-5 település) koncentrálttsága.	VESZÉLYEK 1.A térség kettészakad, az északi települések hátrányosabb helyzete mélyül. 2.A természeti és kulturális értékek sérülnek, leépülnek. 3.A kistelepülések elnéptelenedése, végleges funkcionális kiürülése. 4.A fejlesztések elmaradnak, a tartós tőkehiány következtében a helyi gazdaság leépül. 5.A balatoni turizmus-ágazat egészének folytatódó és tartós hanyatlása. 6.Leépülnek a kistermelői értékesítési lehetőségek

A Vulkánok Völgye HACS helyzetértékelése során a SWOT elemzésben a helyi fejlesztési stratégia vonatkozásban a környezet, a társadalom, a gazdaság (benne az idegenforgalom és mezőgazdaság) tényezőit dolgoztuk fel. Az erősségek és gyengeségek mellett, alapvetően két, egy pozitív és egy negatív előjelű forgatókönyv lehetőségével számoltunk, amely egyúttal a lehetőségek és veszélyek dimenzióit is kijelölte. Mindez együttes a négytípusú beavatkozási irányt is meghatározta.

A pozitív irányú folyamatok esetében elsősorban azzal számoltunk, hogy a következő évek tervezett fejlesztési beruházásai tartós növekedési pályára állítják a térséget, amely egyúttal a helyi turisztikai és mezőgazdasági kínálat iránti kereslet növekedésével párosul. Mindezek a jelentősen javítják a települések élhetőségét is, amely népességmegtartó vagy –vonzó képesség erősödését is jelenti.

Negatív irányú folyamatok esetében a fejlesztési beruházások nem, vagy csak részben valósulnak meg; ugyanakkor az idegenforgalmi kereslet is jelentősen csökken, valamint a helyi termékek forgalma és értékesítési lehetőségei is devalválódnak. Mindez együttesen a térség gazdaságára rendkívül negatív irányban hat, amely tovább rontja az, amúgy is hanyatló irányú demográfiai folyamatokat, csökkenti a térségen belüli kohéziót.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül

az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása. A SWOT elemzésben gyengeségként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképével összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

8.1 A stratégia jövőképe

A LEADER csakis akkor fejt ki az elvárt hatást, ha azokat egymásra építve, és egymás eredményeit erősítve valósítanak meg. A Község fő célja, hogy a tervezési területen egy élhetőbb, vonzóbb térséget teremtsen, amely jobb gazdasági, társadalmi és természeti környezetet eredményez. A Vulkánok Völgye Egyesület belső kohéziójának erősítése, a rendelkezésre álló erőforrások sokoldalú hasznosításával, az itt élők életkörülményeinek javításával, az értékek megóvásával, egyben a térségben ismertségének növelésével.

8.2 A stratégia célhierarchiája

Átfogó célok

1. a vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;
2. a helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése;
3. közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése;

Az első célunk, hogy elősegítsük a vidéki területeken élő emberek foglalkoztatási lehetőségeinek javítását. Ennek elérése érdekében számos intézkedést kell megvalósítanunk, amelyek közül az első, hogy vállalkozói képzéseket és tanácsadást biztosítunk minden vállalkozó számára, valamint megteremtjük a lehetőséget a vállalkozások infrastruktúrájának és eszközparkjának fejlesztéséhez finanszírozási lehetőségekkel.

A másodink célunk, hogy ösztönözzük a helyi lakosokat aktív szerepvállalásra és részvételre a közösségi életben. Ehhez szükséges a tudatosság növelése és a képzések, tréningek biztosítása az egyéni és közösségi felelősségvállalás témakörében. Emellett szükség van az együttműködési készségek és képességek fejlesztésére is, hogy a helyi közösségek hatékonyan tudjanak együttműködni és közösen megoldani a felmerülő kihívásokat.

A harmadik célunk, hogy élhető és vonzó környezetet teremtsünk a vidéki közösségek számára. Ennek eléréséhez szükséges a közösségi terek, mint például parkok, sportlétesítmények, közösségi központok fejlesztése és fenntartása. Emellett fontos a kulturális örökség megőrzése, mint például a helyi épített örökség, hagyományok és helyi termékek, amelyek hozzájárulnak a vidéki környezet egyedi és vonzó jellegének megőrzéséhez. Ezen kívül szükséges a közösségi marketing tevékenységek támogatása is, hogy az adott vidéki térség ismertsége növekedjen és vonzza a turistákat és befektetőket.

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

Az egyes intézkedéseket az alábbi szerkezetben kérjük bemutatni:

I. intézkedés:

- 1) **Az intézkedés megnevezése:** Mikro vállalkozások eszközfejlesztése és energetikai támogatása
- 2) **Specifikus cél:** Szélesedő turisztikai kínálat
Versenyképes mikrovállalkozások
- 3) **Indoklás, alátámasztás:** HACs területén a működő vállalkozások aránya elmarad az országos és megyei mutatóktól, a vállalkozások kevésbé termelékenyek, valamint tőkeszegények. A helyi vállalkozások korszerű termék előállításra képesítések megteremtése, szolgáltatási minőségük javítása, szolgáltatásaik körének bővítése, új szolgáltatások bevezetése (turisztikai tevékenység is) érdekében modern eszközök és gépparkok beszerzésének, valamint megújuló energia hasznosítását célzó beruházások támogatása közvetlenül hozzájárul a versenyképességük és piaci helyzetük javításához, ezáltal erősítve a helyi gazdaság fejlődését és hozzájárulhat a helyi foglalkoztatás fejlesztéséhez. Illeszkedik az EU éghajlat- és környezetvédelmi normáihoz, prioritásaihoz és a fenntarthatósági alapelveihez.
- 4) **A támogatható tevékenységek meghatározása:**
 - Eszközök, gépek, berendezések beszerzése,
 - Megújuló energia hasznosítását célzó fejlesztések
- 5) **Nem támogatható tevékenységek meghatározása:**
 - Személygépjármű beszerzés
 - Élő állat vásárlás
 - Használt árucikkek beszerzése
 - Támogatási jogosultságok megvásárlása
- 6) **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Az operatív programok nem tartalmaznak hasonló támogatást. Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatási okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.
- 7) **A jogosultak köre:**
 - Nonprofit korlátolt felelősségű társaság
 - Korlátolt felelősségű társaság
 - Betéti társaság
 - Egyéni cég
 - Egyéni vállalkozó
 - Egyéb önálló vállalkozó
 - Adószámmal rendelkező magánszemély
- 8) **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**
 - Projekt terv minősége
 - Térségi szempont
 - A pályázó tagja a Vulkánok Völgye Egyesületnek
 - Humán erőforrás
- 9) **Tervezett forrás:**
 - a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 90.000.000 Ft
 - b) a támogatás intenzitása: 65%
 - c) a projektméret korlátai: 5.000.000.000- 15.000.000 Ft között
 - d) a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

- 10) **A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:** 2024-2027. év
- 11) **A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:** 24 hónap
- 12) **Kimeneti indikátorok:**
- támogatott projektek száma 10-15 db
 - támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva: mikrovállalkozás 10-15 db

II. intézkedés:

- 1) **Az intézkedés megnevezése:** Komplex termelési – feldolgozási - megújuló energetikai program
- 2) **Specifikus cél:** Versenyképes mikrovállalkozások
- 3) **Indoklás, alátámasztás:** A Helyi Fejlesztési Stratégia helyzetfeltárássában megfogalmazódott, hogy a HACS területén rendkívül gyenge a mezőgazdasági termékek feldolgozottsága, hiányoznak az ehhez kapcsolódó helyi képességek. Az intézkedés célja, hogy lehetőséget biztosítson a HACS területén működő és induló vállalkozások számára olyan fejlesztések végrehajtására, amelyek hozzásegítik őket tevékenységük gazdaságos működtetéséhez és indításához, mezőgazdasági termelés, feldolgozás elindításához, kereskedelmi tevékenységük kialakításához. A támogatás különösen a korszerű technológiák, eszközök, gépek beszerzésével, korszerű ültetvények kialakításával, segíti a vállalkozás működését és elindítását. Megújuló energia hasznosítását célzó beruházások támogatása közvetlenül hozzájárul a versenyképességük és piaci helyzetük javításához, ezáltal erősítve a helyi gazdaság fejlődését és hozzájárulhat a helyi foglalkoztatás fejlesztéséhez. Illeszkedik az EU éghajlat- és környezetvédelmi normáihoz, prioritásaihoz és a fenntarthatósági alapelveihez.
- 4) **A támogatható tevékenységek meghatározása:**
- Gépek, eszközök beszerzése,
 - A termény(ek) feldolgozásához új eszközök, gépek beszerzése
 - Megújuló energia hasznosítását célzó fejlesztés: napelemek alkalmazása hálózati, vagy autonóm (hálózatra nem kapcsolódó) villamosenergia-termelés céljából, a vállalkozás villamosenergia-ellátásához;
- 5) **Nem támogatható tevékenységek meghatározása:**
- Személygépjármű beszerzés
 - Élő állat vásárlás
 - Használt árucikkek beszerzése
 - Támogatási jogosultságok megvásárlása
- 6) **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Az operatív programok nem tartalmaznak hasonló támogatást. Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.
- 7) **A jogosultak köre:**
- Nonprofit korlátolt felelősségű társaság
 - Korlátolt felelősségű társaság
 - Betéti társaság
 - Egyéni cég
 - Egyéni vállalkozó

8) **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**

- Projekt terv minősége
- Térségi szempont
- Humán erőforrás

9) **Tervezett forrás:**

- e) **az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás:** 20.000.000 Ft
- f) **a támogatás intenzitása:** 65%
- g) **a projektméret korlátai:** 8.000.000.000- 20.000.000 Ft között
- h) **a támogatás módja:** hagyományos költségelszámolás

10) **A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:** 2024-2027. év

11) **A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:** 24 hónap

12) **Kimeneti indikátorok:**

- *támogatott projektek száma: 2-3 db*
- *támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva: másodállású őstermelő, mikrovállalkozás 2-3 db*

III. intézkedés:

1) **Az intézkedés megnevezése:** Kulturális eszközbeszerzés

2) **Specifikus cél:** Könnyebben elérhető humánszolgáltatások

- 3) **Indoklás, alátámasztás:** A Vulkánok Völgye LEADER helyi akciócsoport településeinek jelentős részén hiányoznak a különböző közszolgáltatások, különös tekintettel a közművelődés területére. Az esélyegyenlőség biztosításával az intézkedés e hátrány leküzdéséhez kíván hozzájárulni. A kistelepüléseken élők közszolgáltatásokhoz való hozzájutása az egyház közösségi, hitéleti, kulturális, közösségépítő és felzárkóztató tevékenységek támogatása a kulturális kínálat szélesítésével, a háttértelepülések becsatolásával, szezon meghosszabbítással. A 2011-ben elindított Leader Zenei Udvar hálózat kiterjesztése, zongorák és orgonák, valamint kiegészítőik beszerzésének támogatásával. Támogatás hiányában hiányoznak a megfelelő és korszerű technikai felszereltségek. A támogatás a kulturális kínálatot bővíti, és bekapcsolja a háttértelepüléseket a turisztikailag frekvenciáltabb Balaton-parti települések szezonális lehetőségeihez, valamint lehetőséget biztosít a parti települések szezon meghosszabbítására is. Leader Zenei Udvar hálózat keretein belül a „Kultur Falu” program elindítása. Az intézkedés támogatja az Európa Kulturális Fővárosa program sikeres megvalósítását.

4) **A támogatható tevékenységek meghatározása:**

- Orgona, Zongora és kiegészítőik beszerzése
- A kulturális kínálat szélesítésével a Leader Zenei Udvar hálózat kiterjesztése, orgona, zongora, valamint kiegészítőik beszerzése által.

5) **Nem támogatható tevékenységek meghatározása:**

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása

6) **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Az operatív programok nem tartalmaznak hasonló támogatást. KAP ST vidéki infrastruktúra hasonló.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő

támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) **A jogosultak köre:**

- Egyéb egyesület
- Helyi önkormányzat
- Helyi nemzetiségi önkormányzat
- Egyesület jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége
- Bevert egyház
- Közalapítvány
- Egyéb alapítvány
- Nonprofit korlátolt felelősségű társaság
- Egyéb, jogi személyiségű nonprofit szervezet

8) **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**

- Projekt terv minősége
- Térségi szempont
- A projekt a fejlesztés által érintett településen új terméket (nem meglévő eszköz vagy a meglévő elavult eszköz korszerű változata), új szolgáltatást, hoz létre.
- A beszerzett orgona, zongora, valamint kiegészítőikhez kapcsolódóan ingyenes nyitórendezvény tartása
- A pályázó vállalja, hogy a nyitó rendezvényen lehetőséget biztosít általános iskolai tanulónak is a bemutatkozásra, fellépésre

9) **Tervezett forrás:**

- i) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 40.000.000 Ft
- j) a támogatás intenzitása: 65%, nem termelő beruházás esetén 95%
- k) a projektméret korlátai: 5.000.000.000- 20.000.000 Ft között
- l) a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10) **A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:** 2024-2027. év

11) **A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:** 24 hónap

12) **Kimeneti indikátorok:**

- támogatott projektek száma: 2-4 db
- támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva: egyházi jogi személy 1 db, települési önkormányzat: 2 db, nonprofit szervezet 1 db.

IV. intézkedés:

1) **Az intézkedés megnevezése:** Kisléptékű zöldszturisztikai fejlesztések a bejárható Vulkánok Völgyében

2) **Specifikus cél:** Szélesedő turisztikai kínálat

3) **Indoklás, alátámasztás:** Vulkánok Völgye LEADER helyi akciócsoport (HACS) területének egy része turisztikailag frekventált, ugyanakkor egyéb települések is rendelkeznek láttnivalókkal. A zöldszturizmus fő áramát az Országos Kéktúra és a Mária zarándokút jelenti, amely a Hacs területén kevés települést érint. A HACS területe alapvetően három adottsághoz kapcsolódik: gyalogos turizmus (A HACS területén keresztül halad az Országos Kék Túra útvonala, érintve Badacsonyt,

Szent György-hegyet, Tapolcát és Lesence-völgyét; valamint a Mária út zarándokútvonalai közül is kettő érinti a településeket.), lovas turizmus és a Balaton adottságaiból eredően a vízi turizmus. Olyan fejlesztéseket kívánunk a források segítségével támogatni, amelyek a HACS színterén egy közös hálózatba fűzhetők, egymást kiegészítik és együttesen járulnak hozzá a magas életminőséget nyújtani tudó kistelepülések idegenforgalmi szerepének növekedéséhez, valamint a Bejárható Vulkánok Völgye gondolatához, mely szerint biztosítani szükséges az egyéb vonzerők megközelíthetőségét, kevésbé elérhető kulturális, természeti látnivalókat a turizmus rendszerébe bekapcsolni. Kizárólag az országos zöldturisztikai útvonalakhoz, programokhoz közvetlenül kapcsolódó fejlesztések támogathatóak Országos Kék Túra útvonal, Mária út, Kastély és várprogram és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park DANUBE-GEOTOUR vulkáni örökség turisztikai fejlesztéseihez kapcsolódva.

4) **A támogatható tevékenységek meghatározása:**

- A turisztikai útvonalak kijelöléséhez kapcsolódó infrastruktúra (információs táblák, térképek).
- Kisléptékű beruházások, Turisztikai vonzerőt fejlesztő pihenő helyek kialakítása, biciklitároló, természeti vonzerőhöz kapcsolódó pihenőhelyek kialakítása, információs táblák kihelyezése).
- Eszközbeszerzés: Az országos zöld-turisztikai útvonalakhoz, programokhoz a projekt megvalósításához közvetlenül kapcsolódó és más járművekhez való kapcsolódást elősegítő, más járművek bevonását lehetővé tevő eszközök beszerzése.
- Szoftver fejlesztése és/vagy beszerzése, a bejárhatóságot segítő applikáció, korszerű digitális tartalom fejlesztése

5) **Nem támogatható tevékenységek meghatározása:**

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása

6) **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Az operatív programok nem tartalmazzak hasonló támogatást. KAP ST vidéki infrastruktúra hasonló.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) **A jogosultak köre:**

- Egyéb egyesület
- Helyi önkormányzat
- Helyi nemzetiségi önkormányzat
- Egyéb alapítvány

8) **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**

- Projekt terv minősége
- Térségi szempont
- A pályázó vállalja, hogy a fejlesztést a megyei napilapban vagy térségi kiadványban közzéteszi

9) **Tervezett forrás:**

- m) az adott beavatkozási területre/intézkedésre alokált forrás: 76.083.099 Ft
- n) a támogatás intenzitása: 65%, nem termelő beruházás esetén 95%
- o) a projektméret korlátai: 5.000.000.000- 10.000.000 Ft között
- p) a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

- 10) **A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:** 2024-2027. év
- 11) **A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:** 24 hónap
- 12) **Kimeneti indikátorok:**
 - támogatott projektek száma: 7-9 db
 - támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva: egyházi jogi személy 1 db, települési önkormányzat, önkormányzati társulás: 5 db, nonprofit szervezet 3 db.

9.2 Együttműködések

- a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása
- b) Egyéb együttműködések megvalósítása

- a) Vulkánok Völgye HACS a 2023-2027-es időszakban 3 db. Térségek Közötti Együttműködési projektet kíván megvalósítani.

A LEADER Zenei Udvar hálózat a térségek közötti együttműködésnek köszönhetően országos ismertségre tett szert. Ezt a programot mind a HACS-on belül, mind a térségen kívül szeretnénk tovább folytatni rendezvényekkel, eszközbeszerzésekkel (szezonzhosszabbítás, turizmusfejlesztés, minőségi komolyzenével a háttértelepülések bekapcsolása a turisztikai vérkeringésbe. „Leader Zenei Udvar” (LZU) programot, mint jó gyakorlatot más Leader Hacsok is átvették és alkalmazzák akció csoportjuk területén. Honlap: leaderzeneiudvar@gmail.com

1. Leader Zenei Udvar hálózat kiterjesztése. Partner: Hévíz-Balaton Zalai Dombhátak Egyesület. Forrás igény: 40 MFt
2. Leader Zenei Udvar hálózat kiterjesztése. Partner: Velence-tó Térségfejlesztő Egyesület. Forrás igény: 40 MFt
3. Zöld turisztikai Fejlesztések Partner: Hévíz-Balaton Zalai Dombhátak Egyesület. Forrás igény: 25 MFt

Veszprém Balaton Európa Kulturális Fővárosa (EKF) 2024-es záró évben is egyesületünk aktívan részt kíván venni pályázat segítségével.

Vidékfejlesztési Egyesületünk a kezdetektől fogva sikeres térségi együttműködésekkel valósított meg annak érdekében, hogy térségünkben új szolgáltatások kerüljenek kialakításra. Az infrastruktúra, az információ és a marketing területeken történő fejlesztések növelték a térség turisztikai vonzerejét és fogadóképességét.

- a) *Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása*

Szeretnénk a jövőben egy nemzetközi HACS-hoz ellátogatni és tapasztalatokat szerezni az Ő általuk ellátott feladatokról és tapasztalatokról.

- b) *Egyéb együttműködések megvalósítása*

Szeretnénk a korábbi együttműködések során létrejött hagyományokat fenntartani és további együttműködések kialakítani.

9.3 Kommunikációs terv

Kommunikációs eszköz megnevezése	Rövid leírása	Megvalósítás üteme	Tervezett költsége
----------------------------------	---------------	--------------------	--------------------

Fórumok	Információs fórumot a felhívás megjelenésekor egyszer, illetve tájékoztatás szempontjából igény szerint	igény szerint a felhívások megjelenésével összhangban	költségmentes
Honlap	https://vulkanokvolgye.hu/ honlapunk az aktuális információkkal folyamatosan frissítésre kerül	folyamatosan	éves díj határozza meg
E-mailek	Az egyik legfontosabb kommunikációs eszköz, gyors és lényegre törő információk kiküldésére alkalmas	folyamatosan	költségmentes
Személyes vagy telefonos ügyfélfogadás	A rendezvények, honlap és e-mailek mellett nagyon fontos a személyes tanácsadás	személyesen szerdánként 9-15.00 között telefonon folyamatosan	költségmentes

A kommunikációs terv célja, hogy támogassa és elősegítse a Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítását. A kommunikációs eszközök segítségével információt és tájékoztatást nyújtson az érintettek számára a Stratégia előrehaladásáról és elért eredményeiről. A kommunikáció kiindulópontjai a helyi önkormányzatok, a helyi gazdasági élet szereplői, a helyi civil szervezetek, a magánszemélyek és a partnerek.

A kommunikációs terv három időben elkülönülő szakaszból áll. Az első szakasz a HFS tervezési időszaka, amelyben az email, internet, személyes megbeszélések és fórumok tartása segíti a kommunikációt. A második szakasz a megvalósítás szakasza, amelyben az email, honlap, fórumok, nyomtatott és elektronikus sajtó lehetőségeit vesszük igénybe. Az érintettek részére tartunk nyitó rendezvényt, ahol bemutatjuk a végleges HFS-t. Ebben a szakaszban rendszeres és folyamatos kommunikáció zajlik, mivel kiírásra kerülnek a HFS megvalósítását segítő pályázatok.

A személyes megkeresés és találkozás fontos része a második szakasznak, mivel az említett célcsoportokkal való együttműködés elérésének célja. A harmadik szakasz a HFS lezáró szakasza, amelyben szakmai fórumot tartunk az elért eredmények bemutatására.

A nyilvánosság kiemelten fontos szerepet kap a kommunikációs tervben. A bizalom megszerzésének fontos része a nyilvánosság. Ezért fontos, hogy a kommunikáció nyílt és hiteles legyen, és mindenki számára érthető módon történjen. A közvélemény visszajelzésére, kérdések fogadására és megválaszolására is lehetőséget kell biztosítani. Az e-mailezés és személyes megkeresés lehetőségének biztosítása segíti ezt a folyamatot.

9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

Saját informatikai és irodai eszközparkunk (nyomtató, laptop, külső adattároló, bútorok, stb.) cserélése indokoltá vált, így erre szeretnénk egy külön projektet megvalósítani, valamint a korábban létrehozott LEADER Zenei Udvar szeretnénk országos hálózattá alakítani, valamint ehhez kidolgoznánk az útmutatókat, prospektusokat készítenénk, rendezvények formai előírásait rögzítenénk, továbbá a technikai háttér biztosításához hangosító berendezések, hangfalak keverő, mikrofonok, fénytechnika stb. beszerzésére kerülne sor. Komolyzenei bemutató koncert tartása. Az intézkedésre allokált forrás: 11.800.000 Ft.

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók intézkedések hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozza a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).
- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
 - azok amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
 - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
 - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
 - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;

- azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
- azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
- azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.

- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neme.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
 - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
 - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
 - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
 - eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

A Bizottság számos mérési mutatót és értékelőkritériumot használ a KAP intervenciós intézkedéseinek hatásának felmérésére és értékelésére. Ezek az adatok segítenek a jövőbeli szakpolitikai tervezésben, a programok célkitűzéseinek kidolgozásában és a célkitűzések hosszú távú mérésében. A Bizottság különféle indikátorokat használ, például kimeneti és eredménymutatókat, kontextus- és hatásmutatókat, hogy átfogó képet kapjon a KAP hatásáról és eredményességéről.

A monitoring és értékelési folyamatoknak a vidéki területeken történő foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, valamint a szegénység visszaszorítása terén is kiemelt szerepet kell kapnia. Az értékelések segítenek meghatározni, hogy milyen hatékonyak és hasznosak voltak a KAP intézkedései ezen a területen, és elősegítik az átláthatóságot, az elszámoltathatóságot és a tanulási folyamatokat.

Az Európai Parlament és a Tanács 2021-ben elfogadta a 2021/2115 rendeletet, amely meghatározza a KAP-stratégiai tervek támogatására vonatkozó szabályokat. Ez a rendelet létrehozza a teljesítmény-, monitoring és értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között alkalmazni kell a közös agrárpolitikára vonatkozóan. Ennek célja, hogy a szakpolitikai hangsúly a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át, és közös teljesítménymutatókat használjon a KAP hatékonyságának és eredményességének mérésére.

Az adatok között szerepelnek a HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok, például a végrehajtott műveletek száma, az együttműködési projektek száma, a tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, valamint a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatósághoz kapcsolódó műveletek száma. Az ezekre vonatkozó adatok segítenek meghatározni a KAP intézkedéseinek hatékonyságát és eredményességét a vidéki területeken, valamint a munkahelyteremtés és a gazdasági növekedés előmozdításában. Az adatok továbbá mutatják a vidéki vállalkozások, az intelligens falvak, a szolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés javításának, valamint a társadalmi befogadás terén végzett műveletek számát is. Az egyéb kategóriákba tartozó műveletek azonban további információkat nyújtanak a KAP intézkedéseinek sokféleségéről és hatásáról.

10.2 Az indikátorok megadása

Az KAP végrehajtásának monitorozása a közös kereten belül rendkívül fontos információkat nyújt. Az Európai Bizottság aktívan figyeli a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés területén bekövetkező változásokat és a KAP forrásainak felhasználását.

1. Helyi felhívás előkészítése: A HFS-ben szereplő indikátorok olyan mérhető és vállalható célokat jelölnek ki, amelyek a későbbiekben figyelemmel kísérhetők lesznek. A HACS adatainak gyűjtése és feldolgozása révén ellenőrzi az indikátorok teljesülését és a projekt előrehaladását. A monitoring rendszer működtetése, az adatgyűjtés és elemzés a munkaszervezet feladata. A HFS megvalósításának értékelése és monitoringja is a munkaszervezet feladata.
2. Támogatási kérelmek benyújtásakor, illetve feldolgozásakor várt adatok: A pályázók a támogatási kérelem beadásakor vállalják a projekt keretében az indikátorhoz tartozó értéket. A munkaszervezet ezeket a fontos információkat gyűjti ki és rögzíti saját nyilvántartásában. A HACS munkaszervezete folyamatosan figyelemmel kíséri a folyamatban lévő és megvalósuló projekteket (évente legalább egyszer). A kifizetési kérelem benyújtása után a HACS adatot gyűjt a monitoringhoz, együttműködve a kedvezményezettel és a kifizető ügynökséggel.

3. Monitoring: A HACS folyamatosan feldolgozza és értékeli a monitoring adatait. A kedvezményezettek évente egyszer küldik el ezeket az adatokat a HACS-nak. A LEADER program esetében kiemelten fontos, hogy a mutatószámokat folyamatosan gyűjtsék és elemezzék a munkaszervezetben, hogy a HACS vezetősége tájékoztatást kapjon a program és az egyes projektek aktuális állásáról. A HACS a kapott információkat felhasználja a HFS módosításához.
4. Ellenőrzések: A munkaszervezet az ügyintézés során ellenőrzi, hogy az adott projekthez rendelt indikátorok helyesen szerepelnek-e a támogatási kérelemben. Az ügyintézők különös figyelmet fordítanak arra, hogy az indikátorokban szereplő adatok összhangban legyenek a kérelem más részeiben szereplő adatokkal. Ha szükséges, a pályázó figyelmét felhívják a javításra, hogy az ellenőrzések és a monitoring során megfelelő információkat tudjanak szolgáltatni az üzemeltetési/fenntartási időben.

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	személyek száma	0	0	0	0	0	0	0
Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezetségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	gazdaságok száma	0	0	0	0	0	0	0
Kiépített megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó	kilowatt	0	0	7	12	12	12	12

	megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia- termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)								
	Napelemes fejlesztések	db	0	0	1	3	3	3	3
	Biomassza		0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb		0	0	0	0	0	0	0
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	0	0	0	0	0	0	0
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma	0	0	0	0	0	0	0
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	„okos falu” stratégiák száma	0	0	0	0	0	0	0
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő	0	0	0	0	0	0	0
Rendezvényeken résztevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel	fő	0	0	0	0	0	0	0

	érintett személyek száma								
Beszerzett eszközök száma	A projekt keretében beszerzett eszközök száma	db	0	0	15	23	23	23	23
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	0	0	12	18	18	18	18
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	0	0	3	7	7	7	7
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	0	0	2	5	5	5	5
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	0	0	3	3	3	3	3

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Mikrovállalkozások eszközfejlesztése és energetikai támogatása	0	45	45	0	0	90	37,83
2.	Komplex termelési – feldolgozási – megújuló energetikai program	0	20	0	0	0	20	8,41
3.	Kulturális eszközbeszerzés	0	20	20	0	0	40	16,82
4.	Kisléptékű zöldszturisztikai fejlesztések a bejárható vulkánok völgyében	0	36,083	40	0	0	76,083	31,98
5.	Saját projekt (eszközbeszerzés és LEADER Zenei Udvar fejlesztése)	0	6,8	5	0	0	11,8	4,96
	Összesen:	0	127,883	110	0	0	237,883	100

b) A HACCS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	0	18	18	18	8,586	70,056
Animációs költségek	0	0,25	0,25	0,25	0,25	1

Egyéb tervezett bevételek	0	2	2	2	2	8
Összesen	0	20,25	20,25	20,25	10,836	79,056

Mellékletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

A Vulkánok Völgye Egyesület jogelődje a Zala Dombháttól a Vulkánok Völgye Egyesület 2008-ban alakult, 2 régió, 2 megye és 2 járás 44 települését magába foglalva. Tapolca járásból 30, Keszthely járásból 14 települése alkotta. A 2014-2020-as tervezési ciklus indításakor elvárásaként jelentkezett a HACS-oknak a megyékhez való igazítása. Ennek jegyében az Egyesület szétvált és a Tapolca járás 29 településének összefogásával megalakult a Vulkánok Völgye Egyesület, melynek megyei bírósági bejegyzése 2016 április 30.-án vált jogerőssé.

Települések:

Ábrahámhegy, Badacsonytomaj, Badacsonytördemic, Balatonederics, Balatonhenye, Balatonrendes, Gyulakeszi, Hegyesd, Hegymagas, Káptalantóti, Kékkút, Kisapáti, Köveskál, Kővágóörs, Lesencefalva, Lesenceistvánd, Lesencetomaj, Mindszentkál, Monostorapáti, Nemesgulács, Nemesvita, Raposka, Révfülöp, Salföld, Sáska, Szentbékakál, Szigliget, Uzsa, Zalahaláp

A HACS összetétele, szervezete, felépítése.

- közgyűlés (egyesületi tagok összessége)
- Elnökség
- Felügyelő Bizottság
- Helyi Bíráló Bizottság
- Munkaszervezet

Az Egyesület tagjai

A felvételi eljárás a Hacs tagságából legalább két tag ajánlásával a tagjelölt belépési nyilatkozatának az Elnökséghez való eljuttatásával kezdődik, amelyről az Elnökség egyszerű többséggel dönt.

Az Egyesületnek tagja lehet minden olyan természetes és jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki egyetért az Egyesület céljaival, elfogadja az alapszabályt, rendszeresen fizeti a tagdíjat, legalább 2 tag ajánlásával rendelkezik és felvételéhez az Elnökség egyszerű többsége hozzájárul.

A tagokat a Munkaszervezet nyilvántartásba veszi és a rendelkezésre álló adatokat az adatvédelmi szabályoknak megfelelően őrzi.

A tag jogai:

- a) Az Egyesület természetes személy tagja az Egyesület bármely tisztségére megválasztható, amennyiben nem esik a jogszabályban megfogalmazott korlátozások hatálya alatt.
- b) Személyesen részt vehet az Egyesület Közgyűlésének munkájában, rendezvényein. Felszólalhat, szavazati jogával élhet.
- c) Javaslatokat, indítványokat tehet, kezdeményezhet.
- d) Igénybe veheti az Egyesület szolgáltatásait, élhet a tagságot megillető kedvezményekkel.
 - Alanyi jogon látogathatja az Egyesület rendezvényeit
 - A közgyűlés döntése alapján az Egyesület céljait szolgáló továbbképzésen részt vehet.
- e) Jogosult tekinteni az Egyesület irataiba

A tag kötelezettségei:

- a) Az Egyesület céljainak megvalósításában való aktív közreműködés.
- b) Az Egyesület alapszabályának rendelkezéseinek betartása.
- c) A tagdíj rendszeres befizetése.
- d) Az Egyesületet erkölcsi támogatása, a kívülállók tájékoztatása annak feladatáról, jellegéről.

e) A tag adataiban történő változás bejelentése.

A tagsági viszony megszűnésének esetei:

- a) a tag kilépésével,
- b) a tagsági jogviszony egyesület általi felmondásával,
- c) a tag kizárásával,
- d) a tag halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével.

A Közgyűlés

Az Egyesület legfőbb szerve a Közgyűlés.

A Közgyűlés a tagok összessége.

A Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- a) az alapszabály módosítása;
- b) az egyesület megszűnésének, egyesülésének és szétválásának elhatározása;
- c) a vezető tisztségviselő megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása;
- d) az éves költségvetés meghatározása, elfogadása;
- e) az éves beszámoló – ezen belül az ügyvezető szervnek az egyesület vagyoni helyzetéről szóló jelentésének – elfogadása;
- f) a vezető tisztségviselő feletti munkáltatói jogok gyakorlása, ha a vezető tisztségviselő az egyesülettel munkaviszonyban áll;
- g) az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet az egyesület saját tagjával, vezető tisztségviselőjével, a felügyelőbizottság tagjával vagy ezek hozzátartozójával köt;
- h) a jelenlegi és korábbi egyesületi tagok, a vezető tisztségviselők és a felügyelőbizottsági tagok vagy más egyesületi szervek tagjai elleni kártérítési igények érvényesítéséről való döntés;
- i) az elnök, az alelnök, az Elnökség és a felügyelőbizottság tagjainak megválasztása, visszahívásuk és díjazásuk megállapítása;
- j) a választott könyvvizsgáló megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása;
- k) a végelszámoló kijelölése,
- l) a tagdíj mértékének megállapítása,
- m) a tagsági jogviszony kérdésében hozott határozat elleni fellebbezés elbírálása,
- n) a Felügyelő Bizottság működési szabályzatának és ügyrendjének elfogadása,
- o) döntés minden olyan ügyben, amit a jogszabály, az alapszabály a Közgyűlés hatáskörébe utal, vagy amelyet – a jogszabály által delegált feladat ellátásához kapcsolódó ügyeket kivéve – az Elnökség a Közgyűlés elé terjeszt,
- p) az Egyesület által kidolgozott hosszú- és középtávú fejlesztési program és módosításainak elfogadása.

A Közgyűlést legalább évente egy alkalommal, vagy szükség szerint kell összehívni.

Az Egyesület tisztségviselői

A tisztségviselők megválasztása titkos szavazással történik.

Az Egyesület tisztségviselőinek (Elnökség, Elnök, Felügyelő bizottság tagjai) mandátuma 5-évre szól.

Elnök

Az Egyesület elnöke: Bedő Lajos Sándor

Az Elnök az Egyesületet önállóan képviseli.

Az Elnök jogai és kötelességei:

- szervezi az Elnökség és a Közgyűlés munkáját;
- összehívja és vezeti az Elnökség üléseit, vezeti a Közgyűlést;
- intézkedik és dönt a Közgyűlés, az Elnökség által hatáskörébe utalt ügyekben;

- felügyeli az Egyesület gazdasági ügyeinek alakulását,
- az Egyesület bankszámlája felett önállóan rendelkezik, akadályoztatása esetén az alelnök önálló aláírási joggal jogosult rendelkezni,
- felvilágosítást, tájékoztatást ad az Egyesület tevékenységéről,
- gondoskodik a Közgyűlés és Elnökség határozatainak végrehajtásáról.

Alelnök

Az Egyesület alelnöke: Mészáros László János

Az alelnök jogai és kötelességei:

- intézkedik és dönt a közgyűlés az Elnökség által hatáskörébe utalt ügyekben;
- az Egyesület bankszámlája felett az elnök önállóan rendelkezik, akadályoztatása esetén az alelnök önálló aláírási joggal jogosult rendelkezni.
- az Elnök akadályoztatása esetén teljes hatáskörben az alelnök látja el az elnök feladatait

Elnökség

Az elnökön és alelnökön kívül az Elnökség tagjai:

Csom Károlyné (sz: Horváth Mária)

Takács Péter

Berkenyész István

Az Elnökség az Egyesület tagjaiból választott döntéshozó szerv, amely 5 tagú. Az Elnök és az Alelnök minden esetben tagjai az Elnökségnek.

Az Elnökség legalább félévente egy alkalommal ülésezik. Az Elnökség összehívására, az ülések dokumentálására, a Közgyűlésre vonatkozó rendelkezések irányadók.

Az Elnökség feladatai és jogkörei:

- Az Elnökség hatáskörébe tartozik a Közgyűlés által hatáskörébe utalt feladatok ellátása, valamint a Közgyűlés összehívását nem igénylő egyéb döntés jogkörök:
 - képviselőt delegálhat egyéb szervezetekbe;
 - Munkaszervezet vezetéséért felelős Munkaszervezet vezető kiválasztása;
 - dönt két közgyűlés közötti időszak között az Egyesület ügyeiben, kivéve azokat a tárgyköröket, amelyeket az alapszabály, vagy jogszabály a Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe vagy más személy, egység hatáskörébe utal,
 - elkészíti az éves beszámolót;
 - a költségvetés éven belüli módosítása a Közgyűlés által meghatározott költségvetési alapkereten belül,
 - dönt a tagfelvételiéről,
 - dönt a Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítéséről és a végrehajtása során felmerülő módosítási igényekről.

Az Elnökség határozatképes, ha a szabályszerű értesítés után az elnökségi tagok közül legalább **3** elnökségi tag jelen van.

Felügyelő Bizottság

A Közgyűlés az Egyesület működésének és gazdálkodásának ellenőrzése céljából Felügyelő Bizottságot hoz létre.

A Felügyelő Bizottság csak a Közgyűlésnek alárendelt testület.

A Felügyelő Bizottság három tagú, az Elnököt és külön a két tagot a Közgyűlés választja, titkos szavazással, közvetlen választással, határozott 5 éves időtartamra, saját tagjai közül.

A Felügyelő Bizottság a Közgyűlésen beszámol tevékenységéről.

A Felügyelő Bizottság tagjai az Egyesület vezetésében (vezetőség, Elnökség, Elnök) nem vehetnek részt, nem lehetnek az Egyesület munkavállalói.

A Felügyelő Bizottság a működését a saját maga által elfogadott Működési Szabályzat és ügyrend alapján végzi.

A Felügyelő Bizottság üléseit szükség szerint, de legalább évente legalább egyszer tartja.

Az ülés határozatképes, ha azon mindhárom-felügyelő bizottsági tag jelen van.

A Felügyelő Bizottság döntéseit, határozatait nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza.

A Felügyelő Bizottság tagjai az Egyesület könyveibe, irataiba bármikor betekinhetnek, ezekről másolatot készíthetnek, az Egyesület dolgozóitól felvilágosítást kérhetnek.

A Felügyelő Bizottság feladata:

- a) az egyesület pénz- és vagyonkezelésének vizsgálata;
- b) az egyesület gazdálkodására vonatkozó jogszabályok és egyéb kötelező előírások betartásának ellenőrzése;
- c) tagdíjak befizetésének ellenőrzése;
- d) az éves mérleg felülvizsgálata;
- e) a gazdálkodás célszerűségének, szabályszerűségének, az előírányzott bevételek és kiadások teljesítésének évenkénti vizsgálata;
- f) a bizonylati fegyelem betartásának ellenőrzése;
- g) az egyesületi vagyon megóvása érdekében szükséges intézkedések megtételének ellenőrzése;

A működésével kapcsolatos részletes szabályokat a saját maga által elfogadott Működési Szabályzat és ügyrend tartalmazza.

Felügyelő Bizottság elnöke: Vella Zsolt
Felügyelő Bizottság tagjai: Nagy Károly
Dr. Kázmér-Nyíró Katalin

Munkaszervezet

Az Egyesületet ügyintézését a Munkaszervezet látja el.

- A Munkaszervezet az Egyesület ügyviteli, adminisztratív szervezete, az Egyesület tevékenységét segítő iroda. Szervezeti felépítése, feladatai, létszáma az egyesület tevékenységeihez igazodóan változhat, amely a Szervezeti és Működési Szabályzatban kerül meghatározásra.
- A Munkaszervezet munkáját a Munkaszervezet vezetőjeként a Munkaszervezet vezető irányítja. A Munkaszervezet vezető kiválasztásáról, vezetői megbízásáról az Elnökség gondoskodik. A Munkaszervezet vezetői tisztséget az Egyesület tagja, illetve külső személy is elláthat.
- A Munkaszervezet dolgozói tevékenységüket munkaviszony keretében látják el. A dolgozók felett a munkáltatói jogkört az Munkaszervezet vezető gyakorolja.
- a LEADER Helyi felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosításával,
- támogatási kérelmek befogadása és értékelésre történő előkészítése,
- támogatási kérelmek tartalmi értékelése és a támogatás összegének rögzítése, Helyi Bíráló Bizottság számára a szükséges dokumentációk, összegzések elkészítése,
- jogorvoslati eljárások kezelése és felterjesztése,
- az Egyesület által benyújtott egyéb pályázatok előkészítése, benyújtása és lebonyolítása.

A munkaszervezet állományában jelenleg 1 fő teljes munkaidős munkaszervezet vezető, 1 fő 6 órás ügyintéző munkavállaló látja el a feladatokat, valamint 1 fő megbízási szerződéssel dolgozó munkatárs segíti munkánkat.

Munkaszervezet vezető: Csiza Elemér
Munkaszervezeti ügyintéző: Takács Piroska

Helyi Bíráló Bizottság (HBB)

A HBB egyesületünknel 5 rendes tagból és 3 póttagból áll, melyet a közgyűlés választott meg. A szférák arányainál különösen figyeltünk az előírásokra, hogy ne haladja meg a 49%-ot egyik szféra sem.

Rendes tag: Elnök: Bedő Lajos Sándor (Közsztéra), Mészáros László János (Közsztéra), Berkenyész István (vállalkozói szféra), Csordás Balázs (vállalkozói szféra), Enyinginé Papp Anikó (civil szféra).

Pót tagok: Csom Károlyné (Közsféra), Istvándi Ferenc (vállalkozói sféra), Németh Imréné (civil sféra).
A tagok kiválasztásánál figyelembe vettük az életkorra és a nemekre vonatkozó elvárást.

A beérkezett támogatási kérelmek tartalmi értékelése a pályázati felhívásban szereplő, az IH által korábban elfogadott pontozási szempontok alapján történik. A nyertes pályázatokat a Helyi Bíráló Bizottsága (HBB) választja ki. A Helyi Bíráló Bizottsága tagjait a mindenkori közgyűlés jelöli ki, az esetleges változásokat is az Egyesület közgyűlése hagyja jóvá. A HBB munkája megkezdésekor elfogadja a HBB eljárásrendjét. A pályázatok kiválasztásának folyamatát a HBB eljárásrendje részletesen szabályozza. A HBB döntéséhez szükséges adminisztrációt és előkészítő munkát a munkaszervezet végzi. A HBB döntéshozatali folyamatának adminisztrációjáról a HBB eljárásrendje részletesen rendelkezik.

Vulkánok Völgye Egyesület Tagok-2023.

Vállalkozói sféra:

Gerlice Kft.	8283 Káptalantóti, 968. hrsz.
Kökény Marianna	8256 Ábrahámhegy, Patak u. 39.
Csordás Balázs	8253 Révfölöp, Tavasz u. 5
Németh Gyula István	8286 Gyulakeszi, Csobánchegy, 050/4. hrsz.
Mészáros Zsuzsanna	8286 Gyulakeszi, Csobánchegy, 050/4. hrsz.
G-Team Bt.	8255 Balatonrendes, Bányász u. 16.
Malleo-Med Kft.	8255 Balatonrendes, Bányász u. 16.
Németh Diána	8286 Gyulakeszi, Csobánchegy, 050/4. hrsz.
Varga Róbert	8258 Badacsonytomaj, Káptalantóti u. 29.
Csécs és Társa Bt.	8253 Révfölöp, Káli út 36.
Berkenyész István	8392 Zalavár, Kossuth u. 50.
„Borbély Családi Pincészet” Kft.	8258 Badacsonytomaj, Káptalantóti u. 19.
Elektro-Csali Kft.	8311 Nemesvita, Kossuth u. 59.
„Gyulavezér Lovasbirodalma” Kft.	8286 Gyulakeszi, Csobánc hegy, 050/4. hrsz.
Idrányi Péter Miklós	8311 Nemesvita, 21%. hrsz.
Istvándy és Társai Kft.	8283 Káptalantóti, Rózsadomb, 0121/3. hrsz.
Nagy Károly	8319 Lesenceistvánd, József A. u. 48.
Oszter Zoltán	8254 Kékkút, Fő utca 9.
Szászi Endre Gyula	8264 Szigliget, Kossuth u. 124.

Civil sféra:

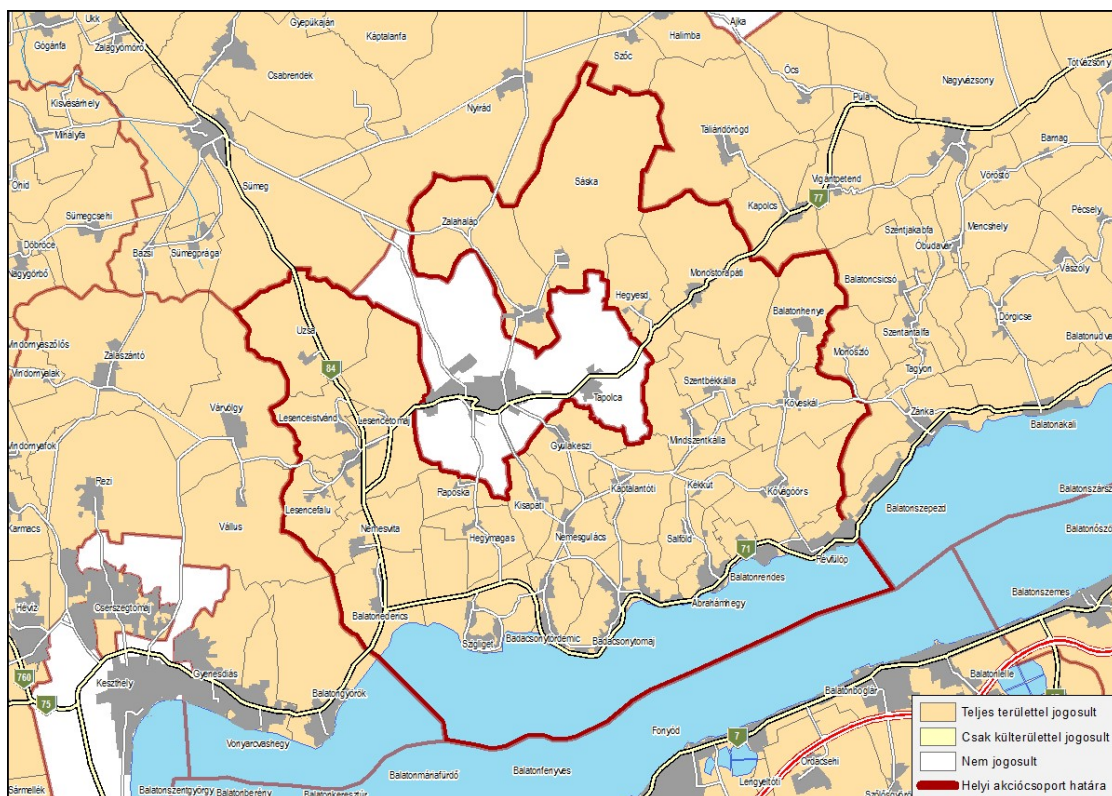
Lesencetomaj és Lesencefalú Községek Gyermekeiért Alapítvány	8318 Lesencetomaj, Nedeczky Károly u. 2.
Gyulaffy -Csobánc Vár Alapítvány	8286 Gyulakeszi, Csobánchegy, 050/4. hrsz.
Csobánc Végvári Egyesület	8308 Zalahaláp, Jókai u. 36.
Balatonedericsi Horgászegyesület	8312 Balatonederics, Dózsa u. 35/A.
Hegyesdért Közalapítvány	8296 Hegyesd, Zrínyi u. 1.
Lesencéktől a Balatonig Egyesület	8312 Balatonederics, Kossuth u. 84.
Római Katolikus Plébánia	8318 Lesencetomaj, Kossuth u. 93.
Tótiért Alapítvány	8283 Káptalantóti, Petőfi u. 48.
Zalahaláp Ifjúsági Sportegyesület	8308 Zalahaláp, Petőfi tér 4.
Zalahaláp-Sáska Községek ÖTE	8308 Zalahaláp, Vadvirág u. 9.
Zalahalápi Polgárőr Egyesület	8308 Zalahaláp, Petőfi tér 4.

Önkormányzati sféra:

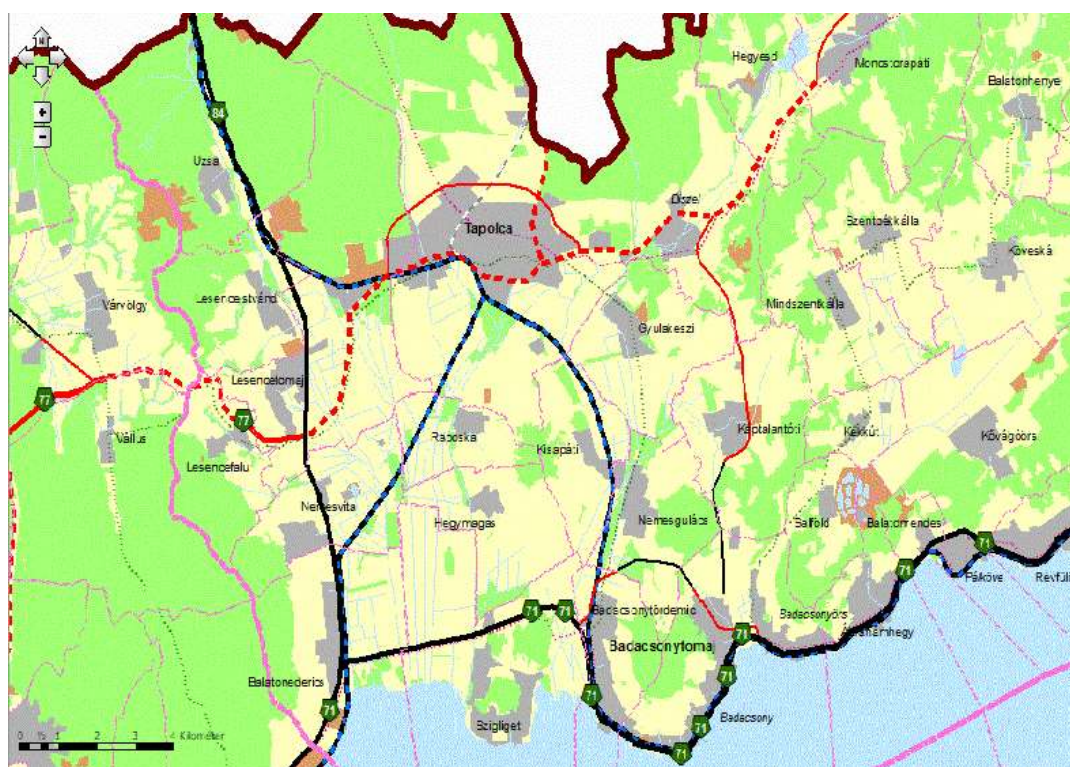
szervezet	cím
Ábrahámhegy Önkormányzat	8256 Ábrahámhegy, Badacsonyi u.13
Badacsonytomaj Önkormányzat	8258 Badacsonytomaj, Fő u. 14.

Badacsonytördemic Önkormányzat	8263 Badacsonytördemic, Hősök útja 12.
Balatonederics Önkormányzat	8312 Balatonederics, Kossuth u. 84.
Gyulakeszi Önkormányzat	8286 Gyulakeszi, Kossuth u.55.
Hegyesd Önkormányzat	8296 Hegyesd, Zrínyi u. 1.
Hegymagas Önkormányzat	8265 Hegymagas, Szigligeti u.13.
Káptalantóti Önkormányzat	8283 Káptalantóti, Petőfi u. 48.
Kékkút Önkormányzat	8254 Kékkút, Fő u. 5.
Kisapáti Önkormányzat	8285 Kisapáti, Kossuth u. 77/1.
Kővágóörs Önkormányzat	8254 Kővágóörs, Kossuth u. 1.
Lesencefalu Önkormányzat	8318 Lesencefalu Kossuth u. 46.
Lesenceistvánd Önkormányzat	8319 Lesenceistvánd, Kossuth u. 145.
Lesencetomaj Önkormányzat	8318 Lesencetomaj, Kossuth u. 51.
Monostorapáti Önkormányzat	8296 Monostorapáti, Petőfi u. 123.
Nemesgulács Önkormányzat	8284 Nemesgulács, József A. u.59.
Nemesvita Önkormányzat	8311 Nemesvita, Dózsa u. 8.
Raposka Önkormányzat	8300 Raposka, Fő utca 51.
Révfülöp Önkormányzat	8253 Révfülöp, Villa Filip tér 8.
Sáska Önkormányzat	8308 Sáska, Rákóczi u. 4.
Szigliget Önkormányzat	8264 Szigliget, Kossuth u. 54.
Uzsa Önkormányzat	8321 Uzsa, Lázhegy u. 21.
Zalahaláp Önkormányzat	8308 Zalahaláp, Petőfi tér 4.

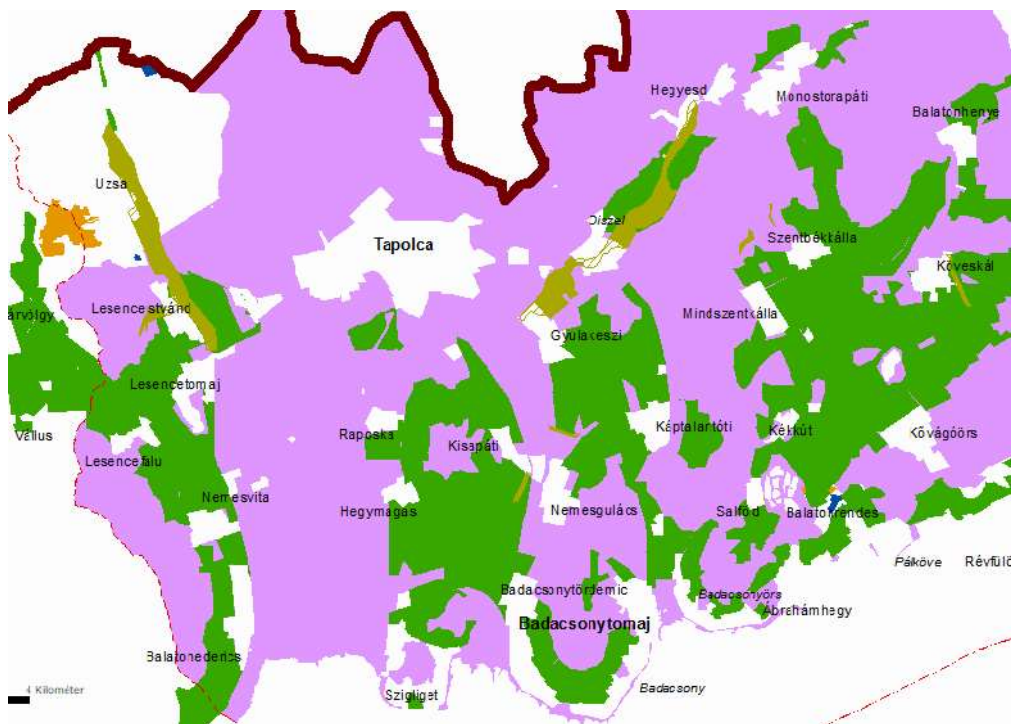
2. számú melléklet: A Vulkánok Völgye HACS települései és elhelyezkedése (TEIR)

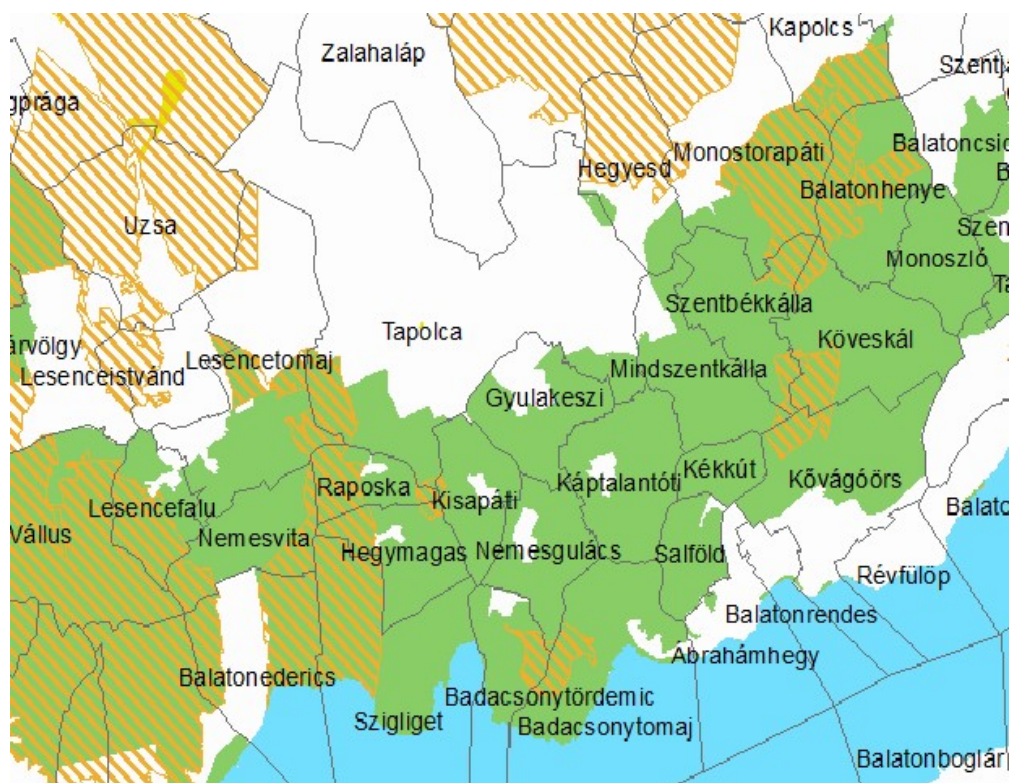
A HACS területének térségi szerkezeti terve(http://gis.teir.hu/rendezes_bkuk_trt/)

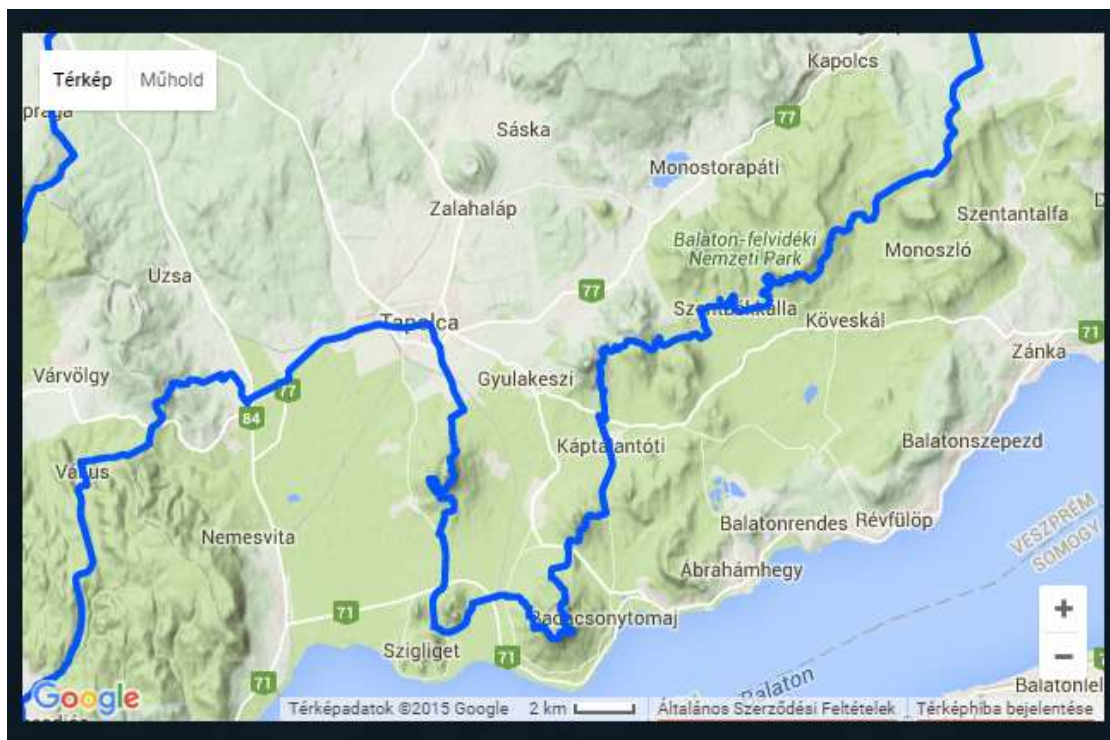
3. melléklet: A HACS területének táji értékei (barna: ökológia folyosó, zöld: kiemelt tájképvédelmi terület, a fentiekkel együtt a lila: világörökségi várományosi terület) (TEIR)

A HACS természetvédelmi (zöld) valamint NATURA2000 védettségű területei (barna vonalas).(http://gis.teir.hu/teirgis_termeszetvedelem/)

Az Országos Kéktúra Útvonala a HACS területén (<http://www.kektura.hu/utvonal>)

Kijelölt zárandokútvonalak a HACS területén
(http://mariaut.hu/tart/bigmap?&BuffEt=false#content_map)

